

Mak
Namnusən Təwir Rəha Iesu Kristo
Itəm Mak Təməte
Nəghatən əkuəkir rəha naoa u
Mak

?Pah təməte naoa u? Jon Mak təməte naoa u. In sənəmə etəm tuelef kit rəha Iesu. Məto katən məmə in fren wır kit rəha Pita itəm ilau katian ikin mın tepət. Naoya rəha Wək Mın tatən məmə in təmuwin ilau Pol e rəhan naliwəkən təmaupən mol, kən uarisig lan, təmuwin ilau Panapas.

?Təməte tatuwin kəm pah? Kəmotən məmə Mak təmətətiq Rom nian in təməte naoya u, kən okəm-naka in ilau Pita, uarisig kohamnu Pita. Mak təməte naoya u tuwin o iəfak mın əpəh Rom u ilat Iaihlua mın. Kitat kotitun nəhlan məto-inu in tatən-iarəp nıpəti nolən mın rəha netəm Isrel itəm koatol. Kən e naoya u, təməte nəghatən neen e nəghatən Arameik itəm netəm Isrel kınotitun rəkis. Məto in məuhlin nəghatən mın u tuwa e nəghatən Kris itəm Iaihlua mın əpəh Rom koatəghat lan.

?Nəmegəhən tahro nulan nian təməte? E nian Mak təməte naoya u, kən netəm Rom koatərəməyə e nitən asol itəm titəlau-in Nitəhai Metiterenian. Rəhalat nəghatən kitiəh əm, kən rəhalat suatıp kotəwir, kən rəhalat nolən o nahl-ipənən nəghatən mın in təwir. Nian əh, in nian təwir o nən-iarəpən Namnusən Təwir rəha Iesu Kristo. E nian əh, Namnusən Təwir təmai uəhai əm e nitən pisin pisin mın e suatıp mın rəha Rom.

? Təmæte naoa u o naka? Mak tolkeike mämæ otæn-iarəp ətuatip namnusən rafin rəha Iesu, mämæ in pah, kən in təmöl naka, kən matəgətun naka. Okəm-naka in tolkeike mämæ otiləs-ipər nətəligən rəha iəfak mīn əpəh Rom, mətə-inu netəmim tepət kəmotol nərətən elat. Mak təmæte tepət e nian iəkis mīn itəm otəpanuwa e nəmegəhən rəha netəmim rəha Iesu. Kən in təmən-iarəp nolən rəha Iesu mämæ in mīn təmətətig e nian iəkis mīn.

*Jon Baptais təmöl əpen-əpenə e suatip
(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)*

¹ Inu nətuounən rəha Namnusən Təwīr rəha Iesu Kristo, Neti Uhgīn.

² Ien rəha Uhgīn, nərgīn u Aesea təmæte-pən mihin e naoa aupən. Uhgīn təmən mämæ,
“Otəplan-tu. Iatahl-ipinə rəhak iahləpis itəm otos rəhak nəghatən.

In otaupən-in ik mämæ otol əpen-əpenə e rəham suatip.”

³ “Suah kit tətəun əpəh ikin taruən-aruən ikin matən mämæ, ‘Itəmat, otol əpen-əpenə o suatip rəha Iərəmərə, kən motol rəhan suatip tətəuatip.’”

⁴ Kən tol nəhlan, Jon Baptais təmīet-pa ikin taruən-aruən ikin matol baptais e netəmim, kən matən-iarəp nəghatən rəha Uhgīn kəm ilat mämæ okotəkəike motəuhlin mənətaalat o nolən rat mīn rəhalat, kən motuwīn o Uhgīn, mämæ in otafəl nolən rat mīn rəhalat. Kən e nəmtətīn kit, okol baptais elat.

⁵ Netəmim rafin rəha nitən əh Jutia ne taon əh Jerusalem, kəmotuwa motətəlig-in rəhan nəghatən kən motən-iarəp rəhalat nolən rat min, kən Jon təmol baptais elat əpəh e nəhau Jotan.

⁶ Jon təməsuwınən e natimnat wir. Rəhan natimnat tahmen əm e rəha ien u Elaija aupən. Rəhan natimnat kəmol e niməme kamel, kən rəhn kətəut kəmol e nuwigi kau, kən matun əm pitip ne nahui sukapak e nikinat.

⁷ Kən təmatən-iarəp kəm netəmim məmə, “Suah kit u tatarisig-in io, rəhan nəsanənən ne nepətən taprəkis-in io. Io ekəsahmen-in minən məmə ekeiuaiu mapeg rəkis rəhan put.

⁸ Ekətəol baptais etəmat e nəhau, məto in otəpanol baptais etəmat e Narmın Rəha Uhgin.”

Jon təmol baptais e Iesu əpəh e nəhau Jotan
(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ E nian əh, Iesu təmiet əpəh Nasaret, latuənu kit rəha Kalili muwa. Kən Jon təmol baptais lan əpəh e nəhau Jotan.

¹⁰ Nian Iesu təmər əpəh e nəhau, kən masipər məplan nego e neai təmerəh, kən Narmın Rəha Uhgin təmeiuaiu-pa ron tahmen-pən e mak.

¹¹ Kən nəghatən kit təmisi-pər əpəh e nego e neai matən min-nulan məmə, “Ik netik keike, ekolkeike pik ik, kən nikik tagien pik agin ron ik.”

Setan təmos-ipən-os-ipən
kəm Iesu
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Kən roiu agin-əh mìn, Narmìn Rəha Uhgìn təmit-ipən Iesu əpəh ikin taruən-aruən ikin,

¹³ ima nat iarupin mìn. Təmatig ikin mos nian fote. Nian mìn Setan tatos-ipən-os-ipən kəm in. Kən nagelo mìn kəmotasitu lan.

*Iesu tinatətuoun matən-iarəp Namnusən Təwır
(Mat 4:12-17; Luk 4:14-15)*

¹⁴ Nian kiniləs-ipən rəkis Jon e kalapus, Iesu təmuwin əpəh Kalili matən-iarəp Namnusən Təwır rəha Uhgìn kəm netəmim.

¹⁵ Təmən məmə, “!Ure! !Rəhan nian tinuwa! !Nian rəha nərəmərəən rəha Uhgìn tinatuwa iuəhkır! !Otəuhlin nətəligən rəhatəmat, motapəs pahrien nolən rat mìn, kən motuwın o Uhgìn, kən motahatətə e Namnusən Təwır!”

*Iesu təmaun-in etəmim kuwit rəha niuwən nəm
(Mat 4:18-22 Luk 5:1-11)*

¹⁶ Nian Iesu təmətaliwək e nıkalı Lek Kalili, kən məplan suah mil kəiu, etəmim rəha niuwən nəm mìn, nərgılau u Saimon ne pian Antru. Kətuatip-in rəhalau net.

¹⁷ Kən Iesu təmən-ipən kəm ilau məmə, “Uea, mətəu-pa io, muea rəhak etəmim mil, kən io ekol itəmlau nakuea etəmim mil rəha niuwən netəmim məmə okotuwa rəhak mìn netəmim.”

¹⁸ Kən əmun kuapəs rəhalau net, kən muətəu-pən.

¹⁹ Kən Iesu təmalıwək muwin təhmın mìn məsın, kən məplan neti Sepeti mil Jemes ne pian Jon katuəpələh e rəhalau pot matuəhl wır rəhalau net.

²⁰ Kən e nian əm əh inəh, Iesu təmaun-in ilau lan, kən kuətul muapəs rəhalau tata Sepeti ne rəhan

iolwæk mìn kotəpələh e nīpəg noa pot, kən muətəu-pən Iesu.

Iesu təməhg-iarəp narmīn rat e suah kit əpəh Kapaneam

(Luk 4:31-37)

²¹ Kən Iesu ne rəhan mìn netəmim kəmotuwīn əpəh Kapaneam. Kən e nian rəha Sapat, Iesu tuwīn əpəh e nīmə rəha nuəfīmīnən matəgətun netəmim.

²² Kən netəmim kəmotəto rəhan nəghatən, kən narmīlat təmiwig pīk ron mətə-inu rəhan nəghatən təfigəm, nepətən əh-ikin, kən maprəkis-in mìn rəha iəgətun mìn rəha Lou.

²³ Kən e nian əh, suah kit narmīn rat tətətig lan təmuwa imə kən mətəgət əfəməh məmə,

²⁴ “!Ik Iesu etəm Nasaret! ? Nəmuwa məmə onakahro itimat? !Okəmə naka nəmuwa məmə onakərəkīn itimat! !Io enəmitun rəkis ik, ik Etəm Asim rəha Uhgīn!”

²⁵ Kən mətə Iesu təmən-ipən əskasik kəm narmīn rat un məmə, “!Ah! Əsəghatən, miet e suah un.”

²⁶ Kən narmīn rat təmol nīpətī suah apon tasiəp-asiəp, magət əfəməh miet lan.

²⁷ Kən netəmim kəmotaut motən-ipən kəm ilat mìn məmə, “!Ei, naka u! Okəmə naka nəgətunən wi kit u. !Suah u tatos nəsanənən o nəghatən kəm narmīn rat mìn, kən koatətəlig-in motol nəwian!”

²⁸ Kən kəmamnus ueiuəhai əm Iesu, tuwīn mapəkol əpəh e nītən Kalili.

Iesu təmol-wīr netəmim tēpət

(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Nian Iesu ne Jemes, Jon, Saimon, ne Antru kəmotiet e nimə rəha nuəfimənən, kən motaiu ətuatip əm kan əpəh latuənu rəha Saimon ne Antru ikin.

³⁰ Nian kəmotuwın, məto uhu Saimon tatətəp-ətəp, kən mətapıl-pər e rəhan pet, kən kəmotən-ipən kəm Iesu məmə pətan əh tatimıs.

³¹ Kən Iesu təmuwın mea-pən o nelmin kən tətul. Kən nətəp-ətəpən tagım lan, kən tuwın matol nigilat nagwənən.

³² Tinehnaipən mit tinaht, nian rəha Sapat tinol namnun, kən netəm min u koatimıs, ne netəm narmın rat tətətig elat, pialat min kəmotəmik ilat motuwa o Iesu.

³³ Netəmim rafin e latuənu un kəmotuwa mo-targəfimın əm ilat min əpəh e nafiluə e nimə un rəha Saimon ne Antru.

³⁴ Kən Iesu təmol-wır netəmim tepət u koatos nimısən pısın-pısın min kotəwır, kən məhg-iarəp narmın rat tepət e netəmim, məto təmən-iəhau narmın rat min məmə okəsotəghatən, məto-inu kinotitun rəkis məmə pah u Iesu.

Iesu təmatamnus-iarəp rəhan nəghatən əpəh Kalili

(Luk 4:42-44)

³⁵ Kən laulaugin agin, fetukai təsirən əh, Iesu təmiet muwın əpəh ikin netəmim kotikə ikin matəfak.

³⁶ Kən Saimon ne in min neen kəmotuwın kateam-in.

³⁷ Nian kəmotəplan, kən kəmotən-ipən kəm in məmə, “Netəmim rafin koteam-in ik.”

³⁸ Mæto Iesu tæmæn-ipæn kəm ilat mæmæ, “Kæpæ. Pæs kotuwîn æpæh e latuænu pîsin min neen, ekamnus-iaræp ræhak næghatæn kəm netæmim mapækol mæto-inu, nat æh in æh emuwa ron mæmæ ekol.”

³⁹ Kæn muwîn mapækol rafin e nitæn æpæh Kalili, mætamnus-iaræp ræhan næghatæn æpæh e nimæ ræha nuæfiminæn min, kæn mæhg-iaræp narmin rat min e netæmim.

Iesu tæmol-wîr suah kit leprosi tæmol

(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Suah kit leprosi tæmol tæmuwa misin-pæn nulin o Iesu mætasækin-pæn næwîræn ron mæmæ, “Okæmæ nakolkeike, kæn nækitun nol-wîræn io kæn mafæl rækis namkimikæn lak.”

⁴¹ Kæn Iesu nîkin tæmahmæ pik ron, kæn tæmæg-æfæmæh-in nelmin mælæhæu-pæn lan, mæn mæmæ, “Æwæh. Iakolkeike. !Æwîr-ta!”

⁴² Kæn roiu agin-æh, nimisæn leprosi tæmagim mikæ lan, kæn nipætîn tinæwîr, namkimikæn tinikæ.

⁴³⁻⁴⁴ Kæn Iesu tæmæn-ipæn æskasik kəm suah un mæmæ, “Æsæn-iaræpæn natimnat min u kəm netæmim, mæto uwîn æm mehm pris kit pæs in tehm mæmæ nipætîm tinol min-nulan, kæn os-ipæn kəm in nat u itæm Lou ræha Moses tæmæn o suah kit itæm ræhan leprosi tinikæ, kæn netæmim okotitun mæmæ nipahrienæn ninæwîr, kæn ræham namkimikæn tinikæ.” Kæn mahl-ipæn tatuwîn.

⁴⁵ Mæto suah un tæmuwîn kæn mæn-iaræp nat un kəm netæmim min rafin mol Iesu tæsuwînæn e latuænu min mæghat mæto-inu nimanin netæmim tepæt pik koatætulosig-in. Kæn o nat æh inæh,

təmətan ikin netəmim kotikə ikin. Kən netəmim kotisi-pən əpəh ikin mın rafin moatuwa ron.

2

*Iesu təmol-wir suah kit nəwtain məsin təmimis
(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)*

¹ Nian neen kinotuwa rəkis minotuwın, Iesu təmitəlig-pən mın əpəh Kapaneam, kən nəghatən təmaiu muwın kəm netəmim mın məmə Iesu əpəh rəhan nimə. ² Kən netəmim tepət kəmotuwa motər wir əpəh imə, ne ihluə ne, kən rum tikə o etəmim kit mın. Kən Iesu tatən-iarəp rəhan nəghatən kəm ilat.

³ Kən suah kuwit kəmotalis pialat kit motuwa o Iesu itəm nıpətin məsin təmimis mətapıl-pər e rəhan nimitiwın.

⁴ Nian kəmotuwa, məto netəmim kinotər əpəh imə, kən okol kotəruru nuwınən kehm Iesu. Kən kotiləs motuwın əpəh ilis e nimə motos-irəkis nəhgi; nimə məsin ətuatıp əm əh Iesu tatətul ikin imə,* kən motəhlman-əhlman suah un tatite e nimitiwın rəhan muwın iuəhkır əm o Iesu.

⁵ Nian Iesu təməplan nahatətəən rəhalat, kən tən-ıpən kəm etəm tatimis un məmə, “Nətik, enos-irəkis rəkis nolən rat rəham.”

⁶ Məto iəgətun mın neen rəha Lou kotəpələh əpəh imə, kən nikilat təməht məmə,

⁷ “?Tahro suah u tatən rat Uhgın? Nəghatən əh tərət. Uhgın əm titun nos-irəkisən nolən rat rəha etəmim. !Pah mın titun nos-irəkisən!”

---

* **2:4:** E nian əh, kəmol nəhgi nimə neen e tael. Kən netəm mın u kəmos-irəkis tael mın neen məmə otol kuhal tahmen-in suah u itəm in tatimis.

⁸ Kən roiu agin-əh, Iesu tiləs rəhalat nətəligən, kən məmə, “?Tahro nikitəmat tatəht pik natimnat min-nulan?

⁹ ?Itəm pəhruən timetig, itəm u məmə ekən-ipən kəm suah əh məmə, ‘Enos-irəkis rəkis rəham nolən rat,’ o itəm u timətig məmə, ‘Ətul, mİLəs rəham nimitiwın matuwın’?

¹⁰ Məto ekol nat kit məmə onəkotitun məmə io Neti Etəmim, iatos nepətən ikın-u e nətueintən o nos-irəkisən nolən rat rəha netəmim.” Kən məghat kəm suah əh məmə,

¹¹ “İatən-ipinə kəm ik məmə, ətul, mİLəs rəham nimitiwın matuwın imam ikın.”

¹² Kən əmun suah apon təmətul, mİLəs rəhan nimitiwın, maliwək matuwın, kən ilat rafin kəmotəplan, motaut, narmilat təmiwig ron kən motənwiwi Uhgın motəmə, “Ekəsotehmən əh nat kit tol min-nulan ne, nian kit.”

*Iesu təmaun-in Lifae məmə otuwa muarisig-in
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ Iesu təmuwın mın mətaliwək əpəh e nıkalkal nəhau Lek Kalili, kən nımanın netəmim kəmotuwa ron, kən tatəgətun ilat.

¹⁴ Kən təmaliwək matuwın kən məplan Lifae neti Alfeas, in etəmim rəha nosən məni rəha takis, tatəpələh imə matol rəhan wək. Kən Iesu təmən-ipən kəm in məmə, “Ətəu-pa io, muwa rəhak etəmim.” Kən əmun tətul muarisig-in.

¹⁵ Kən nian kit, Iesu təmuwın mətagwən əpəh ima Lifae ikın ilat netəmim rəha nosən məni rəha takis, ne netəm nol təfagə rat neen. Kotagwən əm kitiah ilat Iesu ne rəhan mın netəmim məto-inu netəmim tepət kotal təfagə rat nəhlan kotuarisig-in Iesu.

¹⁶ Iægætun rəha Lou neen, ilat u Farisi. Kən neen kəmotəplan məmə Iesu tətəgwən əm kitiah ilat nol təfagə mīn un, ne netəmim rəha nosən mənī rəha takis, kən kotətapəh o netəmim rəhan mīn məmə, “?Tahro Iesu tətəgwən əm kitiah ilat netəm koatol nəhlan?”

¹⁷ Kən Iesu təməto rəhalat nəghatən, kən təmən-
ipən kəm ilat məmə, “Netəm mīn u kəsotimis-
imisən kəsotuwīnən o tokita, mətə netəm mīn u
koatimis-imis koatuwīn ron. Io eməsuwamən o
netəm mīn u kotəmə kīnotətəuatip rəkis. Mətə
emuwa o netəm mīn u kotitun əm məmə ilat koatol
nolən rat mīn.”

Kotapəs nagwənən o nəfakən
(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Kən e nian əh, netəmim mīn rəha Jon Baptais
ne Farisi mīn kəmotapəs nagwənən motətuakəm o
nəfakən kəm Uhgīn. Kən netəmim neen kəmotuwa
motən-ipən kəm Iesu məmə, “Əplan-tu, netəmim
rəha Jon Baptais ne Farisi mīn kotətuakəm o
nəfakən. ?Mətə tahro rəham mīn kəsotolən mi-
hin?”

¹⁹ Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “?Nian
katol lafet lan rəha etəm tatol marit, kən iərman
u otol marit tətətig əh ilat in mīn neen motol
lafet, nikitəmat tətəht məmə otətuakəm motapəs
nagwənən? !Kəpə! Nian tətətig əh ilat mīn, kən
nikilat tətəgien, motəgwən əm.

²⁰ Mətə nian əpəh ikin məmə okəpaniləs-irəkis
suah əh lan, kən e nian əh in əh, in mīn neen
nikilat otahmə ron, kən kəpanotətuakəm motapəs
nagwənən.”

21 Kæn tæmatig mæn mīn mæmæ, “Suah kit mīn okol tæsəhl-pənən nīmismisi nīməhan wi kit e nīməhan oas itəm tæmerəh. Okæmæ otəhl-pən, kæn nīməhan wi un titun nəhap asolən nīməhan oas un.

22 “Suah kit mīn okol tæsiuw-pənən wain wi kit e nuwigi nat oas kit, mæto-inu okæmæ otiuw-pən wain wi e nuwigi nat oas itəm tæskasik, kæn wain otapuəl-apuəl kæn nuwigi nat oas un otahgig kæn məhap, kæn wain ne nuwigi nat un okuərat. Mæto wain wi okiuw-pən əm e nuwigi nat wi itəm timətmətig.”†

*Netəmim mīn rəha Iesu kəmotəhl wit e Sapat
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)*

23 E nian kit e Sapat, Iesu ne rəhan mīn netəmim kəmotaliwək motuwīn-pən əpəh e niki nasumən rəha wit, kæn netəmim mīn rəha Iesu kəmotəhl wit mæmæ okotun.

24 Kæn Farisi mīn u kotaskəlim əskasik Lou rəha Moses kəmotən-ipən kəm Iesu mæmæ, “!Ei, əplan-tu! E Sapat, kəsəuləkən əh e nasumən ne kəsolən natimnat mīn nəhlan kotərəkin Lou. ? Tahro rəham netəmim mīn kotol nəhlan?”

25-26 Iesu təmuhalpīn rəhalat nəghatən mæmæ, “Okæm-naka itəmat nakəsotafinən əh nat u Tefit təmol aupən nian Apiata in pris asol agīn rəha Uhgīn. Itəmat nīnotafin rəkis mæmæ Tefit nəumis təmus, kæn tuwīn əpəh e Nīmə Tapolən rəha Uhgīn, kæn mīləs pīret asim u pris mīn əm koatun, kæn in mīləs muwa motun ilat in mīn neen.”

---

† 2:22: Afin futnot e Luk 5:37   2:24: Dut 23:25   2:25-26: 1 Saml 21:1-6   2:25-26: Lev 24:5-9

²⁷ Kən təmatig mən-ipən mīn kəm ilat məmə, “! Kəməsolən Sapat məmə in nat figəm kəm netəmim, mətə kəmōl Sapat məmə otasitu elat kotameg!

²⁸ Tol nəhlan, io Neti Etəmim ekatərəmərə rafin e natimnat mīn, kən matərəmərə mīn e Sapat.”

3

*Iesu təmōl-wir nelmi
suaḥ kit təməfaiu*

(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ E Sapat kit mīn, Iesu təmītəlig-pən mīn əpəh e nimə rəha nuəfiminən kən məplan suaḥ kit nelmin təmimis, təsəg-ətuatip-inən.

² Nian Iesu təmuwin imə, kən netəmim kəmotolkeike məmə okotən iərəkīn Lou lan, kən motalkəlik wir ron məmə okotehm-tu məmə otol-wir suaḥ un e Sapat, o kəp.

³ Kən Iesu təmən-ipən kəm suaḥ un məmə, “Ətul muwa u aupən,” kən tətul muwin əpəh aupən.

⁴ Kən Iesu təməhai ilat məmə, “?Rəhatat Lou təmə kotitun nolən naka e Sapat? ?Təmə təwir məmə okotol nat wir, o nat tərət? ?Təwir məmə okotomegəh netəmim, o təwir məmə okotohamnu netəmim?” Mətə kotəpnarīn əm.

⁵ Kən Iesu təmasipən məplan ilat, kən neməha tol, kən nīkin tahmə olat mətə-inu rəhalat-kapə tiəkis pik. Kən mən-ipən kəm suaḥ un məmə, “Əg-ətuatip-in-tu nelməm.” Kən suaḥ apon təməg-ətuatip-in nelmin, əmun nelmin təwir.

⁶ Kən Farisi mīn apon kəmotiet motaiu ətuatip əm motuwin motəplan rəhalat tikimīr mīn e pati

rəha Herot, motol əm kitiah moteam-in suatip məmə okotiləs Iesu motohamnu.

Nımanin netəmim kəmotuarisig-in Iesu

⁷ Iesu ne rəhan mın netəmim kəmotiet moteiuaiu motuwın əpəh e nəhau Lek Kalili. Nımanin netəmim kəmotuarisig-in ilat. Netəm mın un neen kəmotisi-pən e latuənu rəhalat e nitən Kalili,

⁸ neen kotisi-pən əpəh e latuənu əlkələh mın ne Jerusalem rəha nitən əpəh Jutia. Neen mın kəmotisi-pis e nəwtain məsin əpəh nitən Itumia ne e nəwtain nəhau Jotan entənipən-pən matuwın. Neen mın kəmotisi-pəhap əpəh ikın mın e taon mil un Taea ne Saeton. Netəm mın un kinotəto rəkis natımnat mın un Iesu tatol ilat, kən kotuwa məmə okotəplan.

⁹ Kən nımanin netəmim kəmotuwa pik, kən Iesu təmən-ipən kəm rəhan mın netəmim məmə okotol-əpen-əpenə e pot kit məmə otuwın məpələh lan, məmə nımanin netəmim okəsotəhg-əhg pikən in.

¹⁰ Məto-inu tınol-wır rəkis netəmim tepət, kən netəm mın u kotimis əh kotəhg-əhg ilat mın məmə okotuwa iuəhkir motek Iesu.

¹¹ Kən nıan netəmim itəm narmın rat mın kotatig elat kəmotəplan Iesu, koteiuaiu aupən-in motorin ilat motagət əfəməh məmə, “!Ik Neti Uhgın!”

¹² Məto Iesu təmən-iəhau əskasik narmın rat mın un məmə okəsotən-iarəpən in kəm netəmim.

Iesu təmaun-in rəhan netəm tuelef məmə okotuarisig-in

(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Kæn Iesu ne kæmotuwîn æpæh e noanu niṭot mîn, kæn tætaun-in netæmim neen mæmæ okotuwa ron.

¹⁴ Nian kæmotuwîn, kæn tæmitæpun rækis ilat tuelef kæn mos-ipær ilat mæmæ aposol mîn. In tæmæn mîn mæmæ netæm mîn æh, ilat æh okotaliwæk ilat mîn, kæn in otahlæpis ilat kotuwîn motæn-iaræp namnusæn tæwir kæn netæmim æpæh ikin mîn,

¹⁵ kæn okotos mîn nepætæn ne næsanænæn o næhg-iaræpæn narmîn rat mîn e netæmim.

¹⁶ Netæm mîn u ilat u tæmitæpun ilat, ilat u, Saimon u Iesu tæmæhun-pæn mîn nærgin kit mîn mæmæ Pita,

¹⁷ ne Jemes ne pian Jon neti Sepeti mil u Iesu tæmos-ipæn mîn nærgilau tæhan mæmæ, “Poanejes,” niþæti næghatæn æh tæmæ neti kaluæluæ mil, mæto-inu nemæha tatol ueiuæhai ilau,

¹⁸⁻¹⁹ ne Antru, Filip, Patolomiu, Matiu, Tomas, Jemes u neti Alfeas, Tateas, Saimon u kætaun-in mæmæ Selot,* ne Jutas Iskariot u tæmegæhan-in-pæn Iesu e nelmi tikimîr mîn. Netæm mîn æh ilat æh tuelef, Iesu tæmos-ipær ilat.

Iesu ne Pielsepul

(Mat 12:22-32;

Luk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Uarisig, tæmitælig-pæn mîn latuænu, kæn niṃanin netæmim kæmotuwa mîn ron, kæn Iesu ne ræhan mîn netæmim kinotæruru namegæn ne nægwænæn ne.

²¹ Nian ræhan mama ne kæmotæto næghatæn u katæn e Iesu, kæn motuwa mæmæ okotit-irækis o

---

3:16: Jon 1:42

3:17: Luk 9:54

* **3:18-19:** æplan-tu futnot e

Mat 10:4.

netəmim, mətō-inu netəmim neen koatən məmə Iesu nitalmäl.

²² Iəgətun mīn neen rəha Lou kəmotisi-pən əpəh Jerusalem motuwa kən motəmə Pielsepul, u in etəm-iasol rəha narmīn rat mīn, in tətatiḡ e Iesu, kən motəmə in tatos-ipən nəsanənən kəm Iesu məmə otəhg-iarəp narmīn rat mīn e netəmim.

²³ Kən Iesu təmaun-in ilat kotuwa iuəhkīr ron kən tatuəh nimaa nəghatən kəm ilat, məmə, “? Nīkitəmat tətəht məmə okol Setan təhg-iarəp atip Setan? !Kəp!

²⁴ Okəmə netəmim e kantri kit koator ilat mīn, kən okotərəkin rəhalat kantri, kən nərəmərəən rəhan otisas mīkə.

²⁵ Kən tahmen-pən əm, e latuənu kit, okəmə netəmim lan koator ilat mīn, kən okotərəkin aḡin-əh latuənu u.

²⁶ Kən okəmə Setan tətəhg-iarəp narmīn rat mīn rəhan e netəmim, kən tatol atip əm tikimīr kəm in. ?Kən otahro nulan, rəhan nərəmərəən otətul? Wək rəhan otisas mīkə.

²⁷ “Kən okol iakləh kit təsuwīn əpnəpīnən imə e rəha etəm kəḡin kit ikin, mətəkləh-in natimnat rəhan, mətō otəkəike məlis e nol, mələhəu u, kən panuwīn makləh-in rəhan natimnat.

²⁸ “Ekətən pahrien kəm itəmat məmə təfagə rat rafin rəha netəmim, ne nəghatən rat mīn itəm ilat koatən, Uhgīn titun nos-irəkisən.

²⁹ Mətō etəm tatən rat Narmīn Rəha Uhgīn, okol Uhgīn təsos-irəkisən rəhan təfagə rat. Təfagə rat un otətatiḡ kitīəh lan mətatiḡ, okol təsikəən.”

³⁰ Iesu təmən nəhlan mətō-inu kəmotəupən motən məmə narmīn rat kit tətatiḡ lan.

Mama rəha Iesu ne pian m̄in
(*Mat 12:46-50; Luk 8:19-21*)

³¹ Kən e nian əh, mama rəha Iesu ne pian m̄in kəmotuwa, kən moatətul əm əpəh ihluə kən motahl-ipən nəghatən o Iesu məmə tuwa-tu mehm ilat.

³² Kən n̄imanin netəmim kəmotəpələh kan keko-in Iesu, kən kən-ipən kəm Iesu məmə, “Ei, mama rəham ne piam m̄in əpəh ihluə, kotolkeike məmə okotehm-tu ik.”

³³ Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “?Pah u rəhak mama ne piak m̄in?”

³⁴ Kən masipən məplan rafin ilat kən məmə, “Otasipən-tu. Itəmat u piak m̄in ne rəhak mama ətuatip m̄in.

³⁵ Netəm m̄in u koatol nəwia Uhḡin, ilat u piak m̄in, ne rəhak kaka m̄in, ne rəhak mama.”

4

Etəm tatəfe n̄ikutin nat̄imnat
(*Mat 13:1-9; Luk 8:4-8*)

¹ Kən Iesu təm̄itəlig-pən m̄in əpəh e Lek Kalili matəgətun netəmim, məto n̄imanin netəmim kəmotuwa ron, motol məmə Iesu tuw̄in e pot. Kən pot un tatəməhl-pən e lek, kən Iesu tatəpələh-pən lan. Kən n̄imanin netəmim kəmotəpələh əpəh ipar e n̄ikalkal lek. ² Kən Iesu tatuəh nimaa nəghatən m̄in kəm ilat matəgətun ilat e nat̄imnat tepət.

³ Təmən-ipən kəm ilat məmə, “Otətəlig-tu. Suah kit təmuw̄in məmə oteatəgtəg rəhan n̄ikutin nat̄imnat əpəh e rəhan nasumən.

3:31: Mak 6:3; Jon 2:12; Wək 1:14

4:1: Mak 3:7-9; Luk 5:1-3

4:2: Mat 13:34; Mak 4:33-34

⁴ Nian tãmateatãgtãg rãhan ñikutin natimnat, kãn neen kotisas-pãn ãpãh e ñikalkal suatip, kãn mãniã min kotuwa moaton rãkis.

⁵ Kãn neen komotisas-pãn ãpãh e ñiki kãpiel, kãn motãwiã uãhai ãm mãto-inu ñisip noan mãsin.

⁶ Kãn nian nãrauiã tãhg ilat kãn kotauke-auke motamis, mãto-inu nokilat tãmãseiuiãu pikãn.

⁷ Kãn neen kãmotisas-pãn e ñiki nolkosik. Nian kãmotãwiã mãto nolkosik tãtaht-ãsin ilat kãn mãtatu-atu-pãn elat, kãn kotãwiã rat kãn mãsotoeãn.

⁸ Kãn neen min kãmotisas-pãn e nãptãn wir, kãn motãwiã wir motol iahgin, kãn motoe-in noalat, neen noalat tate, neen noalat sikiste, neen noalat wan-hanrit.”

⁹ Kãn Iesu tãmatig mãn-ipãn min kãm ilat mãmã, “Etãm mãtãlgin tatig, tãwir mãmã in otãtãlig-in wir kãn mitun nãghatãn min u.”

Netãmim min rãha Iesu kotãmã otãn-tu ñipãti ñimãã nãghatãn u

(Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰ Nian Iesu ne kãmotãn pisin ãm ilat rãhan netãmim tuelef ne netãm kotuarisig-in, kãn kotãtapãh ron o nuãhãn ñimãã nãghatãn min.

¹¹ Kãn Iesu tãmãn-ipãn kãm ilat mãmã, “Itãmat un, Uhgìn tatãn-ipinã nãghatãn anion rãhan kãm itãmat mãmã in tatuwa mãmã otãrãmãrã e rãhan min netãmim. Mãto netãm min u Iaihlua min, kotãto ãm nãghatãn rãha Uhgìn e nuãhãn ñimãã nãghatãn.

¹² Nolãn u tol min-nãhlan mãmã, ‘Kotarãplan pap mãto kãsotehmãn, moatãto pap, mãto kãsotitunãn,

kən mətō-inu rəhalat-kapə tiäkis, kən ko kəpotitəlig
motapəs rəhalat təfagə rat,
məmə Uhgīn otos-irəkis rəhalat təfagə rat.’ ”

*Iesu təmən-iarəp nīpəti nuəhən nimaa nəghatən
(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)*

¹³ Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “? Okəmə naka itəmat nəkotəruru əh nuəhən nimaa nəghatən u? ? Itəmat nakotəmə onəkotahro motitun mīn nīpəti nuəhən nimaa nəghatən pisin pisin mīn rafin? Otətəlig-in wir-tu məmə nəkotitun.

¹⁴ “Nīpəti nuəhən nimaa nəghatən e nīkutin natimnat əh tahmen əm e nəghatən rəha Uhgīn itəm katən-iarəp kəm netəmim, kən nīsīp tahmen e nīki netəmim.

¹⁵ Netəmim neen koatəto, mətō tahmen əm e nīkutin natimnat u tatisas-pən e suatip. Nian koatəto nəghatən rəha Uhgīn, mətō Setan tuwa mos-irəkis ueiuəhai əm olat.

¹⁶⁻¹⁷ Kən neen koatəto, mətō tahmen əm e nīkutin natimnat un tatisas-pən e nīki kəpiel nokilat təseiuaiu pikən. Nian koatəto nəghatən rəha Uhgīn, koatos ueiuəhai əm e nagienən, mətō təsatigən tuwəh e nīkilat. Nian koatatig rat, o netəmim koatol tərət kəm ilat o nəghatən rəha Uhgīn, kən koatəme ueiuəhai əm e rəhalat nəmegəhən.

¹⁸ Netəmim neen mīn koatəto, mətō tahmen əm e nīkutin natimnat u tatisas-pən e nīki nolkosik. Nian koatəto nəghatən rəha Uhgīn,

¹⁹ mətō rəhalat nətəligən tatuwin pik o natimnat rəha nətueintən, kən ilat kotolkeike məmə rəhalat nautə ne natimnat wir mīn otepət. Natimnat mīn u

kotahmen e nolkosik tətəht e nīkilat, mol kotəpou-
in nolən nəghatən rəha Uhgīn, kən məsotoe-inən
noalat.

²⁰ Kən neen mīn koatəto, məto tahmen e nīkutin
natimnat u tatisas-pən e nəptən wīr. Nian koatəto
nəghatən rəha Uhgīn, kotos e nīkilat pahrien, kən
motoe-in noalat, neen tate, neen sikiste, kən neen
wan-hanrit.”

Lait u itəm kəməfətāin

(Luk 8:16-18)

²¹ Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “?Pah
tətasiepən e lait kən mətaii-pən e pesin, o tətəhtu-
pən e nīpəg pet? !Kəp! Kəsolən mihin. Nian
nakotasiepən e lait, kən motətu-pər e tepil məmə
netəmim okotehm nat lan.

²² Nat katəfətāin okəike kepik, kən ne nat
tatəhluaiɡ otəkəike miet-pa ikin təhag-əhag ikin.

²³ Etəm matəlɡin tatig, təwīr məmə in otətəlīg-in
wīr kən mītun nəghatən mīn u.”

²⁴ Kən matig mən-ipən mīn kəm ilat məmə,
“Otətəlīg-in wīr-tu. Etəm u tatəto rəhak nəghatən
məto təsətəu-pənən, okol təsitun wīr mīnən. Məto
etəm u tatəto matətəu-pən, in otitun tepət məsin
mīn.

²⁵ Tol nəhlan məto-inu, etəm u itəm rəhan əh-
ikin nītunən, kən in tatətəu-pən, kən Uhgīn otos-
ipən mīn nītunən kəm in, kən rəhan nītunən in
otepət pik. Məto etəm u itəm rəhan nītunən tikə,
Uhgīn otos-irəkis rafin rəhan nītunən itəm nīkin
təht məmə in tatos.”

4:19: Mat 19:23-24   **4:21:** Mat 5:15; Luk 11:33   **4:22:** Mat
10:26; Luk 12:2   **4:24:** Mat 7:2   **4:25:** Mat 13:12; 25:29; Luk
19:26

Nuəhən nimaa nəghatən e nisən nīkutin natimnat

²⁶ Kən Iesu təmən min məmə, “Nərəmərən rəha Uhgīn tahmen e suah kit təmis nīkutin natimnat əpəh e rəhan nasumən.

²⁷⁻²⁸ Lapin min tuwin mətapıl, kən e nərəuiəgən min tuwin maliwək mətan, kən məsol minən nat kit lan ne, məto-inu nisip əm tatos-ipən niamitəən kəm in məmə otoa-in noan. Məto nīkutin nat un tīnəwiə muwin minol iahgin, məto suah un təruru məmə təmahro min-nulan məwiə. Kən təmərget mol iahgin, kən mol-pən nimalin, kən moe matuwīn matuwīn, kən minimətə.

²⁹ Kən nian tīnimətə, e nian əm əh inəh, suah apon tuwin mīləs rəhan nisa muwin matətə rəkis matəulək-in, məto-inu nian ətuatip rəhan tīnuwa.”

*Nuəhən nimaa nəghatən e nīkuti mastat
(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)*

³⁰ Kən Iesu təmən min məmə, “?Nərəmərən rəha Uhgīn tahro min-nulan? ?Karmə ekən naka məmə tahmen lan?

³¹ In tahmen e nīkuti mastat. Mastat un in nig kit nīkutin netin, netin, netin. In təkəku e nīkuti nig min rafin.

³² Məto nian kəməfe, kən təwiə mol iahgin maprəkis-in nig min itəm katəfe e nasumən, mol nelmin iahgin min, kən mənig ilis min kotuwa motol-pən niag-iagilat huə e tikəmkəmən.”

*Iesu təmatəgətun netəmin e nuəhən nimaa
nəghatən
(Mat 13:34-35)*

³³ Iesu təmatəgətun mihin nəhlan netəmim e nuəhən nimaa nəghatən tepət, məto təmatən-ipən əm tahmen məmə okotitun.

³⁴ In təmatəgətun əm netəmim e nuəhən nimaa nəghatən mīn əh tepət. Məto nian kotan pisin əm ilat rəhan mīn netəmim, kən tatən-iarəp nīpəti nuəhən nimaa nəghatən kəm ilat.

*Iesu təmən-iəhau nīmətag asol ne nəhau ne
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)*

³⁵ Tīnehnaipən, kən Iesu təmən-ipən kəm rəhan mīn netəmim məmə, “Pəs-tu kotuwīn-tu əpəh entənīpən-pən e lek u.”

³⁶ Kən kəmotapəs netəmim, kən rəhan mīn netəmim kəmotuwīn e pot məto Iesu tīnəmuwīn rəkis matəpələh. Kən kəmotiləs Iesu e pot moatuwīn ilat pot neen mīn kotuarisig-in ilat.

³⁷ Kəmoatuwīn əmun nīmətag asol kit nahgin-nahgin tahmen əm e nalip təmuwa. Kən peau-peau asol mīn kotoralkin-pən əpəh e nīpəgnoa pot, kən nəhau tīnatər-pən e pot, kən pot natol o nəmnīmən.

³⁸ Məto Iesu əpəh uarisig tətəpīl əlu-əlu matauloga-pən e pelo kit. Kən rəhan mīn netəmim kəmotaiu motuwa motəhgaiir lan, motəmə, “!Ei, İəgətun! !Tahro nīkim təsəhtən itimat ne, iuəhkīr əm ekotīmīs!”

³⁹ Kən Iesu təmaiir mətul matən-iəhau nīmətag ne nəhau məmə, “!Nahmen! !Uameg-ta!” Kən nīmətag təmurahl nelmīn, kən peau-peau asol mīn apon kəmotikə, kən təməməlinu təməməlinu.

⁴⁰ Kən Iesu təmən-ipən kəm rəhan mīn netəmim məmə, “?Tahro nakotəgīn pīk nəhlan? Okəmə naka rəhatəmat nahatətən tīkə əh lak.”

41 Məto rəhan mīn netəmim kīnotəgīn pīk, kən motən-īpən kəm ilat mīn məmə, “!Ei nəman! ? Etəmim naka u? Nat əpnəpīn nīmətəg ne nəhau, məto ilau kətioal nəwian.”

5

Iesu təməhg-iarəp narmīn rat e suah kit (Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

1 Iesu ne rəhan mīn netəmim kəmotuwīn motuwar əpəh entənīpən-pən e Lek Kalili, əpəh ima netəm Kerasa. 2 Nian Iesu təmīet e pot, kən məplan suah kit təmīsī-pən əpəh e nīpəg kəpiel mīn, ikīn katītənīm netəmim ikīn. Suah un narmīn rat tətətig lan.

3 Suah un tətətig əm əpəh e suwīt, okol kəsaskəlīmən, kən kəruru mīn nəlīsən e nol o sen.

4 Nian tepət kotəlīs nelmīn ne nelkīn ne e sen. Məto nian rafīn tateatīp-eatīp sen, kən matoratīp-oratīp sen e nelmīn ne nelkīn ne, kən məsanən pīk məsahmēn-inən suah kit məmə otaskəlīm.

5 Kən lapīn ne e nərauiəgən mīn ne nian rafīn, in tətən əpəh e suwīt, ne əpəh e nītōt mīn, in pīsīn əm, mətagət əfəməh, kən matəte atīp əm in e kəpiel asilə mīn.

6 Nian suah un təmasīpən-in Iesu əpəh isəu tatuwa əh, kən təmaiu muwīn meiuaiu mīsīn-pən nulīn ron.

7-8 Kən mətagət əfəməh məmə, “!Iesu, ik Nəti Uhgīn Ilīs Agīn! ?Nəmuwa məmə onakahro io?” Məto Iesu təmə, “!Ik narmīn rat, iet e suah un!” Məto narmīn rat apon təmə, “!Ekateasiə-in e nərgī Uhgīn məmə onakəsōlən nalpīnən kəm io!”

⁹ Kən Iesu təmətapəh ron məmə, “?Ik nərgəm pah?” Məto təmə, “Nərgək u, Nımanin Tepət, məto-ınu itimat tepət.”

¹⁰ Kən kəmotən-ipən əskasik kəm Iesu məmə otəsahl-iarəpən ilat əh-ikin əh.

¹¹ İkin əh, pikəs min tepət tepət kotalu əpəh e nıkalı nitot un.

¹² Kən narmin rat min apon kəmotən-ipən kəm Iesu məmə, “Kəsi, ahl-ipən-tu itimat ekotuwin o pikəs min əpəh, megəhan-in itimat ekotuwin motatig əpəh elat”

¹³ Kən Iesu təmegəhan-in ilat məmə okotuwin, kən narmin rat min apon kəmotiet e suah apon motuwın əpəh e pikəs min. Kən pikəs min un kotahmen-in tu-taosan, kəmotaiu motuwın əpəh İkin təkul-əkul İkin, kən motiwig-pən əpəh ləhau e nəhau un motamnım.

¹⁴ Kən netəmim itəm kəmotagwən pikəs min un, kəmotaiu motuwın motən-iarəp natun kəm netəmim min əpəh e taon rəhalat, kən motən tuwin mapəköl əpəh latuənu min. Kən netəmim tepət kəmotuwa məmə okotəplan-tu nat un məmə kəmahrol min-nulan.

¹⁵ Nian kəmotuwa o Iesu, kən motəplan suah un narmin rat min kəmotatig lan aupən, tınapəs nalmələn kən minuwın e natımnat matəpələh, kən narmilat təmiwig ron kən motəgın.

¹⁶ Kən netəm min u kəmotehm nat ətuatıp e nıganəmtilat kəmotamnus nat un kəmotehm Iesu təmol e suah un ne pikəs min kəm ilat min neen.

¹⁷ Məto netəm min u e nitən un kəmotən-ipən əskasik kəm Iesu məmə otatuwin məsətulən əh iməlat İkin.

18 Kæn nian Iesu tɪnatitɛlig-pæn min mæmæ otuwɪn e pot, mæto suah un narmɪn rat min kæmotatig lan, tæmolkeike pik mæmæ otuwɪn ilat Iesu ne, kæn matæn-ipæn kæm Iesu mæmæ, “Egəhan-in io, pæs ekɪmnæ kitat min itəmat.”

19 Mæto Iesu tæmæsegəhan-inən, mæto tæmæn-ipæn kæm in mæmæ, “Itɛlig-pæn imam ikɪn, kæn mamnus kæm netəm imam ikɪn nat naka itəm Uhgɪn ilis pik tæmol kæm ik, kæn mæmæ in tæmasakitun ik.”

20 Kæn tæmuwɪn əpəh ikɪn Tekapolis matæn-iarəp natɪmnat itəm Iesu tæmol kæm in. Kæn nian netəmim kæmotæto, kæn kæmotaut pik ron.

Pətagwəhl kit itəm tatɪmɪs ne pətan əkəku kit itəm tæmɪmɪs

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Kæn Iesu ne kæmotuwɪn min e pot motitɛlig-pæn entənɪpæn-pa e lek, mæto nɪmanɪn netəmim kæmotuwa ron motitɛlau in əpəh e nɪkalkal lek.

22 Kæn suah kit, nərgɪn u Jaeras, in etəm-iasol kit rəha nɪmæ rəha nuəfɪmɪnən, tæməplan Iesu kæn tæmuwa mɪsɪn-pæn nulɪn ron.

23 Kæn tæmatətapəh o Iesu matəkəike kæm in o nasituən mæmæ, “Rəhak pətan əkəku tatɪmɪs pik otəsuwəhən tɪmɪs. !Awi, wa-tu kian nəkələhəu-pən nelməm lan pæs təwɪr mæmegəh!”

24 Kæn Iesu tæmətəu-pæn suah un mətian, kæn nɪmanɪn netəmim tɛpət kæmotuarisig-in kitəlau lan katɪləs-pikən-ləs-pikən.

25 Kæn pətan kit tæmuwa o Iesu itəm tatos nɪmɪsən rəhalat nɪpɪtan nian rafɪn əm, mɪnos nup tuelef.

26 Kæn tæmuwɪn məplan tokita tɛpət, kæn mərəkin rafɪn rəhan mənɪ elat, mæto wək rəhalat

kəmotol tətə pik nahməən. Məto rəhan nīmīsən təməseiuaiuən, in təmər məsīn mīn.

27-28 In təməto namnusən e Iesu, kən nīkin təməht məmə, “Okəmə ekek əm rəhan kot, kən rəhak nīmīsən otol namnun.” Kən tol nəhlan, təmuwa maliwək muarisig-in ilat, mīsī-pən e məntaa Iesu ikīn, kən meā-pən mek rəhan kot.

29 Nian təkək kot rəha Iesu nəhlan, kən roiu mīn əm rəhan nīmīsən təmətul, kən təməto əm e nīpətin məmə in tīnəwīr.

30 Kən roiu mīn əm, Iesu təməto məmə nəsanənən məsīn təmīet lan, kən təmeirair matətapəh məmə, “?Pah təkək rəhak kot?”

31 Kən məto rəhan mīn netəmim kotəmə, “Ei, əplan-tu. Netəmim koatīləs-pīkən-ləs-pīkən pik ik. ?Tahro nakatən nulan məmə, ‘pah təkək io’?”

32 Məto Iesu təmategəs-in məmə otehm-tu məmə pah təkək.

33 Kən əmun pətan apon tīnītun məmə nian in təkək kot rəha Iesu, rəhan nīmīsən tīnikə. Tol nəhlan, mīnatəgīn mətasiəp-asiəp muwa meiuaiu mīsīn-pən nulin o Iesu matən-ipən natīmnat rafin kəm in.

34 Kən Iesu təmən-ipən kəm in məmə, “Nətīk pətan, e rəham nahatətəən, nīnuwa mīnəwīr. Kən atuwīn, pəs nəməlinuən rəha Uhgīn tətatīg ron ik. ! Rəham nīmīsən tīnikəl!”

35 Nian Iesu təmatəghat əh kəm pətan un, kən netəmim neen kəmotīsī-pən əpəh ima Jaeras ikīn motuwa motən-ipən kəm Jaeras məmə, “Rəham pətan əkəku tīnīmīs rəkīs. Əsəlīkīamtəən iəgətun.”

³⁶ Məto Iesu təməsətəlig-inən rəhalat nəghatən, kən mən-ipən kəm Jaeras məmə, “Əsəginən, məsolən nıkim tərət. Ahatətə əm lak.”

³⁷ Kən Iesu təmən-iəhau netəmim məmə okəsotuarisig-inən ilau, kən mit əm Pita ne Jemes ne pian Jon motuwın.

³⁸ Kən kəmotuwın əpəh ima Jaeras ikın motəplan netəmim tərət kəmotuwa motasək moatəun-əun.

³⁹ Kən Iesu təmuwın əpəh imə mən-ipən kəm ilat məmə, “?Nakotagət pik nulan o naka? ?Kən motasək pik o naka? Pətan əkəku u təsimisən, tətəpıl əm.”

⁴⁰ Kən netəmim kəmotalah-əmnu. Məto Iesu tahl-iarəp ilat məmə okotiet motuwın əpəh ihluə. Kən mit əm rəhan etəmim miləhal ne mama ne tata rəha pətan əkəku un motuwın əpəh pətan əkəku un tatəməhl ikın.

⁴¹ Kən Iesu təmos nelmın, mən e rəhalat nəghatən məmə, “*Talita kum,*” nıpəti nəghatən un təmə, “!Pətan əkəku, iatən-ipinə kəm ik məmə onakətul!”

⁴² Kən roiu mın əm, pətan əkəku apon təmətul mınataliwək. (Pətan əkəku un tinos nup tuelef.) Nian netəmim kəmotəplan nat un Iesu təmol, kən narmılat təmiwig pik ron.

⁴³ Kən Iesu təmən-ipən əskasık kəm netəm mın un məmə, “Onakəsotən-iarəpən nat un kəm suah kit.” Kən matig mən-ipən mın kəm ilat məmə okotos-ipən nagwənən kit kəm pətan əkəku un tun.

6

Netəm Nasaret

kəməsotisiai-inən Iesu
(*Mat 13:53-58; Luk 4:16-30*)

¹ Iesu təmiet ikin-un kən rəhan mīn netəmim kəmotətəu-pən motuwīn əpəh iman ikin.

² Kən e nian rəha Sapat, Iesu tuwīn əpəh e nimə rəha nuəfiminən matəgətun netəmim. Kən netəmim tepət itəm kəmotəto rəhan nəghatən, kəmotaut pik ron motəmə, “? Ei nəman, kəruru məmə suah əpəh təməmik hiə natimnat mīn əpəh? ?Kəruru məmə təmahrenatig nəhlan? ?O kəruru məmə təmahrol nəhlan matol nat pispis mīn əpəh?”

³ Kitat kotitun əm məmə suah əh iol əm nimə. In neti Meri, pia Jemes, Joses, Jutas ne Saimon. Kən kitat rəhan kaka mīn kotatig.” Kən nikilat təsagienən ron kən motəuhlin məntaalat ron.

⁴ Məto Iesu təmə, “Ien rəha Uhgīn katisiai-in pik ikin mīn rafin. Məto rəhan mīn əm, ne netəm iman ikin kəsotisiai-inən.”

⁵ Kən ikin əh, okol təsolən nat pispis kit ikin, məto rəhan əmun, titun nələhəu-pənən nelmīn e netəm koatimis neen, kən kotəmegəh mīn.

⁶ Kən Iesu narmin təmiwig pik o netəm iman ikin məto-inu kəsotolkeikeən məmə okotən nīpahrienən lan. Kən təmaliwək muwīn latuənu mīn rafin, matəgətun netəmim.

Iesu təmahl-ipən rəhan
netəm tuelef məmə okotuwīn
e nitən mīn

(*Mat 10:5-15; Luk 9:1-6*)

⁷ Kən matig maun-in mīn rəhan netəm tuelef kotuwa ron, kən mahl-ipən ilat keiu-keiu. Təmos-ipən nəsanənən kəm ilat o nəhg-iarəpən narmin rat mīn e netəmim.

⁸ Kən mən-ipən nəghatən u kəm ilat məmə, “Onəkəsotosən nat kit e rəhatəmat naliwəkən, məto onəkotos əm kasikin rəhatəmat. Onəsotosən məni kit e paos rəhatəmat, kən məsotosən pıret, o kətim, o nat kit.

⁹ Onəkotuwın e put, məto onəsotosən sot kəiu.

¹⁰ Okəmə onəkotuwın əpəh ima suah kit ikın, kən otapıl əm e rəhan nimə motatig kətatig kətoarus motiet latuənu əh.

¹¹ Kən okəmə onəkotuwın e latuənu kit, məto netənim neen kəsotolkeikeən məmə okotit itəmat nakotuwın e rəhalat nıpəgnoa nimə, o kəsotətəliginən rəhatəmat nəghatən, kən nian nəkoatiet e rəhalat latuənu, nəkotəkəike motohapıspıs rəkis nısip e nelkitəmat məmə ilat okotıtun məmə nəmotəuhlin-pən məntaatəmat olat.”

¹² Kən kəmotiet motuwın motən-ipən kəm netənim məmə okotəuhlin nətəligən rəhalat, motapəs pahrien nolən rat mın, kən motuwın o Ughın.

¹³ Kən motəhg-iarəp narmin rat mın tepət e netənim, kən motol-pən oel e netəm mın u koatımıs, kən motol-wır ilat.

Kig Herot Antipas təmən Jon Baptais məmə tınəmegəh mın

(Mat 14:1-2; Luk 9:7-9)

¹⁴ Kən Kig Herot Antipas təməto nəghatən rəha Iesu tınuwın mınapakol e nitən mın rafın. Kən netənim neen kotəmə in Jon Baptais əpəh tınaiir-pa mın mol tatos nəsanənən o nolən nat pıspıs mın.

15 Məto netəmim neen mɪn kotəmə in Elaija, neen mɪn kotəmə ien kit rəha Uhgɪn məto tahmen e ien mɪn rəha Uhgɪn aupən.

16 Məto Kig Herot Antipas təməto, kən məmə, “Jon Baptais əpəh emətətip rəkis rəhn-kapə, məto tɪnəmegəh mɪn.”

Nolən itəm Kig Herot Antipas təmohamnu Jon Baptais lan

(Mat 14:3-12; Luk 3:19-20)

17-19 Kig Herot Antipas təmən nəhlan məto-inu in təmol nat kit təsahmenən. Pian Filip təmatit pətan kit nərgɪn un Herotias mioal marit, kən Kig Herot Antipas tit-irəkis pətan un ron mioal marit. Kən Jon təmatən-ipən kəm in məmə, “Nakatərəkɪn Lou. Təsahmenən məmə onakit pətan rəha piam.” Kən Herotias təməto nəghatən un kən metəhau Jon ron, kən molkeike məmə okohamnu, məto kəp. Kig Herot Antipas təmolkeike məmə otol rəhan pətaguɪhl nɪkɪn tagien, kən mahl-ipən rəhan mɪn netəmim kotuwɪn motaskəlɪm Jon kəlɪs ətain, kən kɪləs kan kɪləs-ipən e kalapus.

20 Məto Kig Herot Antipas tətisiəi-in Jon mɪtun məmə in etəm asim, kən in etəm ətuətip kit mol tatehm wɪr kən məsohamnuən. Nian tepət tətə nəghatən rəha Jon, kən tɪnəruru əfəməh, məto tolkeike məmə otətətəlig-in.

21 Matuwɪn matuwɪn Herotias tɪnos rəhn matip Jon e nian kəmatol lafet lan rəha Kig Herot Antipas e nian təmaiir lan. Kig təmaun-in rafɪn netəm-iasol rəhan mɪn, ne netəm-iasol rəha rəhan mopael

mīn, ne netəm-iasol rəha netəm Kalili, məmə okotuwā motehm motagwən.

²² Kən e nian əh, pətan əkəku un neti Herotias təmuwa imə matol tanis e niganəmtilat. Kəmotəplan təmol tanis kən nīkilat təmagien pīk ron. Kən kīg apon təmən-ipən kəm pətan əkəku apon məmə, “Okəmə nakolkeike naka, nakətapəh-in ron io, kən ekos-ipinə kəm ik.”

²³ In təmən-iəkis kən mos noanawīl ron məmə, “Nat naka nakolkeike kən measiə-in ron io, ekos-ipinə. Nat əpnəpīn okəmə iahgin tahmen e nīpīlga rəhak natimnat, mətō ekəike mos-ipinə.”

²⁴ Kən pətan əkəku apon təmuwīn əpəh ihluə matətapəh o rəhan mama məmə, “? Mama, oekesiə-in naka o kīg?” Mətō rəhan mama təmə, “Uwīn measiə-in rəhn-kapə Jon Baptais.”

²⁵ Kən pətan əkəku apon təmaiu ueiuəhai əm muwīn əpəh imə o kīg kən məmə, “Ekolkeike məmə onakiləs-ipa rəhn-kapə Jon Baptais u-roiu agin, kəmələhəu-pən e pīlet kit.”

²⁶ Kən nat un təmol kīg nīkin tahmə pīk, mətō okol təsapəsən, mətō-inu tinəmos rəkis noanawīl e niganəmti netəmim u kəmotuwā o lafet.

²⁷ Kən mahl-ipən rəhan kit mopael məmə otaiu əm muwīn mīləs rəhn-kapə Jon Baptais muwa. Kən mopael apon təmuwīn əpəh e kalapus kən mətətip-rəkis rəhn-kapə Jon Baptais,

²⁸ kən mələhəu-pən e pīlet kit mīləs muwa, kən mīləs-ipən kəm pətan əkəku apon, kən tīləs muwīn kəm rəhan mama.

²⁹ Nian netəmim mīn rəha Jon Baptais kəmotətō netəmim kəmotamnus nat un kəmol e Jon, kən

kotuwa motiləs nıpətın motuwın motitənim e nıpəg kəpiel rəha nolən suwıt.

*Netəm tuelef rəha İesu kəmotitəlig-pa mın ron
(Luk 9:10)*

³⁰ Kən aposol mın rəha İesu kəmotitəlig-pa mın ron, kən motən-ipən natımnat rafın itəm kəmotol, ne nəghatən mın itəm kəmotəgətun netəmim lan.

³¹ Məto netəmim tepət koatuwa moatuwın moatiet moatuwın, kən İesu ne rəhan mın netəmim kınotəruru nagwənən ne namegən ne. Kən İesu tən-ipən kəm ilat məmə, “Pəs-tu kotuwın-tu əpəh ikın kit netəmim kotikə ikın, kən nakotameg məsin.”

³² Kən ilat əm motuwın e pot kit mınotuwin əpəh netəmim kotikə ikın.

*İesu təmagwən nəman
faif-taosan
(Mat 14:13-21; Luk 9:11-17;
Jon 6:1-14)*

³³ Məto netəmim tepət kəmotəplan ilat nian kəmotiet, kən motitun ilat. Kən kəmotiet e latuənu mın motaiu kaupən-in ilat, motuwın əpəh koatuwin ikın.

³⁴ Nian İesu təmuwar e pot məplan nımanın netəmim tepət kınəmotuwa rəkis, kən təmasəkitun ilat, məto-inu kotahmen əm e sipsip mın itəm etəmim tikə o nehmən ilat. Kən təmətul matəgətun ilat e natımnat tepət.

³⁵ Tınehnaipən, kən netəmim rəha İesu kəmotuwa motən-ipən kəm in məmə, “Tınətalugin, kən ikın-u kəsətigən ikın.

36 Təwîr məmə onakahl-ipən-ta netəmim koatuwin əpəh e latuənu min, ne əpəh ikin min, məmə okotos-nəmtin nigilat nagwənən.”

37 Məto in təmən-ipən kəm ilat məmə, “Kəp, itəməhal əm. Nakəhlagwən netəm min əh.” Məto kotəmə, “!Naka! ?Nakəmə oekotuwîn motəra kin mənî asol agîn u tu-hanrît tenarius o nosən pîret lan o nagwənən nîmanin netəmim u?”*

38 Məto Iesu təmə, “?Nakoatos pîret kuwəh? Otuwin motehm.” Kəmotuwîn motehm motəmə, “Pîret faif, kən nəm kəiu.”

39 Kən Iesu tən-ipən kəm rəhan min netəmim mə okotol netəmim kotəpələh e manuwîhl amiəmîtə fifti fifti ne uan-hanrît uan-hanrît,

40 kən kəmotəpələh nəhlan fifti fifti ne uan-hanrît uan-hanrît.

41 Kən Iesu təmos pîret faif ne nəm mil u kəiu, kən mətag-pər əpəh e neai məfak ron, kən məmkas pîret un məmki-pən kəm rəhan min netəmim məmə okotoor kəlin kəm netəmim. Kən matig mos min nəm mil u kəiu məmkas moor kəm netəmim.

42 Kən netəmim rafin kəmotun nərpilat tasis,

43 kən motapəs nîmîsmîsî pîret un ne nəm mil un, kən netəmim min rəha Iesu kotaii-pən e kətim asol tuelef kotər wîr.

44 Kən netəm min u kəmotagwən, nəman elat kotahmen e faif-taosan.

*Iesu təmaliwək e
nətuei nəhau
(Mat 14:22-33; Jon 6:15-21)*

---

* 6:37: Roiu, tu-hanrît tenarius tahmen e tu-hanrît-taosan vatu.
6:44: Mak 8:1-9

⁴⁵ Kæn roiu agin-əh min, Iesu tæmæn-ipæn kəm rəhan min netəmim mæmə okotiləs pot kit motaupæn motuwîn entənipæn-pæn əpəh ikin kit nærgin u Petsaeta, mæto in otatig mahl-ipæn paupæn netəmim koatuwîn iməlat min ikin-u panuwîn.

⁴⁶ Nian tinauiatipin rækis netəmim, mahl-ipæn ilat koatuwîn, kæn muwîn əpəh e nitot mæmə otəfak.

⁴⁷ Kæn tinətalugin, pot tinuwîn əpəh ilugin ətuatip əpəh e lek, mæto Iesu tətan pisin əm əpəh ipar.

⁴⁸ Kæn mæplan ilat kotasuə kitasuə mæto kinotəpou mæto-inu nimətag tətəh ilat. Kæn tinatian-ian, kæn taliwək e nətuei nəhau matuwa. Təmaliwək muwa, iuəhkir əm taprækis-in ilat.

⁴⁹⁻⁵⁰ Kæn nian netəmim min rəha Iesu kəmotəplan taliwək e nətuei nəhau matuwa, kæn nikilat təht mæmə narmi suah kit. Kæn ilat rafin kəmotəplan, kæn motəgin katearig əfəməh. Mæto roiu agin-əh əm, Iesu tæmæn-ipæn kəm ilat mæmə, “!Ei, nikitəmat tətul məha-məha. Io u inu. Sotəginən!”

⁵¹ Kæn muwîn e pot mæplan ilat moatəpələh, kæn nimətag təmurahl nelmin, kæn kəmotaut pik ron,

⁵² mæto-inu rəhalat-kapə tiəkis. Kəmotəplan pap Iesu təmagwæn netəmim tətət e pīret noan məsin əm, mæto ilat kotəruru əh mæmə in pah.

*Iesu təmol-wir netəm koatimis əpəh Kenesaret
(Mat 14:34-36)*

⁵³ Kəmotuwîn entənipæn-pæn motuwar əpəh ikin kit nærgin u Kenesaret, kæn motietain pot ikin.

⁵⁴ Nian kəmotuwar ikin əh, netəm ikin kəmotitun ueiuəhai əm məmə in Iesu.

⁵⁵ Kən kəmotaiu motuwın əpəh latuənu mın moatən-ipən kəm netəmim. Kən nian kotəto məmə Iesu əh-ikin əh, koatəmik netəm koatimis e rəhalat pet motuwa ron.

⁵⁶ Kən ikin mın rafin Iesu tatuwın-pən ikin e latuənu əlkələh, ne latuənu asol mın, ne ikin mın rafin titəlau, netəmim kotəmik netəm koatimis motiet katəlin əm ilat əpəh maket ikin. Kən kəmoatəkəike katən-ipən kəm Iesu məmə otegəhan-in ilat kotek əm nıpəgnəmti rəhan kot. Kən netəmim rafin u kəmotek rəhan kot, kən motəwır e rəhalat nımısən.

7

Netəm-iasol mın kəmotetəhau Iesu o kastom rəhalat

(Mat 15:1-9)

¹ Kən Farisi mın ne iəgətun neen rəha Lou, kəmotisi-pən əpəh Jerusalem, motuwa moatəpələh ilat Iesu.

² Kən kəmotəplan məmə netəmim mın rəha Iesu kəmotagwən kən məsotaikuas wırən e nelməlat e nolən rəha Farisi mın.

³ Farisi mın, ne netəm Isrel tepət, kəmoatətəu-pən ətuatıp kastom rəha tıpılat nuwəh mın. Okəmə kəsotaikuas wırən e nelməlat un, kən kəsotagwənən.

⁴ Kən nian koatisi-pən e maket moatuwa, məsotagwənən pitən, motaupən kaikuas e nelməlat kən panotagwən. Kən moatətəu-pən natımnat tepət mın nəhlan itəm kəmosos o tıpılat

nuwəh mīn. Kən kastom ətuatip əh-ikīn rəha naukuasən e sospən, ne panīkīn, ne pesīn u kəmol e iaen.

⁵ Kən inu Farisi mīn ne iəgətun mīn rəha Lou kotətapəh o Iesu məmə, “? Tahro rəham mīn netəmim kəsotətəu-pənən kastom rəha tīpītat nuwəh mīn? ? Tahro kəsotaupənən motaikuas pitən e nelmilat u panotagwən?”

⁶ Məto Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Aupən Aesea təmən-iarəp nəghatən rəha Uhgīn kən məht ətuatip itəmat lan u rəhatəmat nənən təwīr, məto nīkitəmat tamkīmīk. In təmən məmə, ‘Uhgīn təmə netəm mīn u kotisiai-in io e nəghatən əm rəhalat, məto nīkilat tətən-pən əh əpəh isəu.

⁷ Motəfak kəm io o nat əpnarīn əm məto-inu ilat kotəgətun netəmim e lou itəm etəmim əm təmol motəmə lou rəha Uhgīn, məto kəp.’ ”

⁸ Kən Iesu təmən mīn kəm ilat məmə, “Itəmat nakotapəs Lou rəha Uhgīn moatətəu-pən əm kastom rəha etəmim.”

⁹ Kən mən-ipən kəm ilat məmə, “Nakotausit pīk o nolən apon rəhatəmat məmə nakotapəs Lou rəha Uhgīn kən motətəu-pən atip əm kastom rəhatəmat.

¹⁰ Moses təmən məmə, ‘Onakisiai-in rəham tata ne mama. Okəmə suah kit tatəghat rat e rəhan tata ne mama, okəike kohamnu.’

¹¹ Məto itəmat nakotən məmə, suah kit okəmə tapəs nasituən e rəhan tata ne mama kən mən-ipən kəm ilau məmə, ‘Rəhak u nat u ekəmə ekasitu etəlau lan, məto emələhəu əm məmə rəha Uhgīn.

Kən nat katos-ipən kəm Uhgïn okol kəsol minən nat kit lan.’

¹² Kən motatig moatən-iəhau min o nasituən e rəhan tata ne mama.

¹³ Məto e nolən əh, nakotəgətun netəmim e rəhatəmat kastom motol nəghatən rəha Uhgïn tatol əm nat əpnapin lan. Kən natimnat min tepət min nəhlan itəmat nəkoatol.”

*Nat tol netəmim kotərat e niganəmti Uhgïn
(Mat 15:10-20)*

¹⁴ Kən Iesu təmaun-in nimanin netəmim məmə okotuwa iuəhkir ron kən məmə, “Otətəlig-in wir-tu io məmə nəkotitun.

¹⁵ Nat etəmim tatərge təsolən etəmim tamkimik e niganəmti Uhgïn, məto nat tatiet e niki etəmim tatol etəmim tamkimik e niganəmti Uhgïn.”*

¹⁷ Nian Iesu təmiet e nimanin netəmim un kən muwın əpəh imə, kən rəhan min netəmim kotətapəh o nıpəti nəghatən min un kəm in.

¹⁸ Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Okəmə naka itəmat min rəhatəmat-kapə tikə. Onəkotəkəike motitun məmə natimnat itəm etəmim tatərge in tahmen əm e nat ihluə təsolən etəmim tərat e niganəmti Uhgïn.

¹⁹ Məto-inu tərge kən təsuwınən e nikin, məto tatuwın e tıpəin u, kən matiet min.” (E nəghatən əh Iesu təmən-iarəp məmə nəgwənən rafin katun təwir e niganəmti Uhgïn.)

²⁰ Kən məmə, “Məto nat itəm tatiet e niki etəmim, in tol etəmim tətamkimik e niganəmti Uhgïn.

---

* **7:15:** E kopi oas min neen rəha Niutesteman itəm kəməte e nəghatən Kris aupən, koatən ves 16 nəhlan: “Etəm matəlgın tatig, təwir məmə in otətəlig-in wir kən mıtun nəghatən min u.” **7:15:** Wək 10:14-15

21 Məto-inu niki etəmim tataht natimnat tərət tepət, ilat u: nīpitan ne nəman ne, koatit anion ilat min; nakləhən; nohamnuən itəm;

22 nakləh-inən pətan rəha suah pisin; naumisən o natimnat; nolən rat min; neiuəən; nolən rəha nit əpnəpən əmən nīpitan ne nəman; netetən; nənən nīkal itəm; nausitən; nalmələn.

23 Nolən rat min əh, ilat əh kotisi-pən e niki netəmim kən motol ilat kotəmkimik e niganəmti Uhgın.”

*Iesu təməhg-iarəp narmın rat e neti pətan kit
(Mat 15:21-28)*

24-26 Kən Iesu təmiet ikin-un kən məsou pəhap muwın əpəh Fonisia, ima Iaihlua min e nitən rəha Siria, mətatig e nimə kit iuəhkir o taon u Taea, matəhluaig məsolkeikeən məmə netəmim okotitun məmə in tətətig əh-ikin əh, məto okol təsəhluaigən. Məto pətan kit əh-ikin, narmın rat tətətig e rəhan pətan əkəku. Pətan un təmaiir ikin əh, kən in təsəfakən, in Iaihlua. (Netəm Isrel kotəmə Iaihlua min kotahmen e kuri.) Nian təməto natimnat wir min itəm Iesu tatol ilat, kən tasək muwa misin-pən nulin ron məmə otəhg-iarəp narmın rat e rəhan pətan əkəku.

27 Məto Iesu təmə, “Kəpə. Pəs kaupən kəgwən nisualkələh. Təsəwirən məmə okərakin-pən nagwənən nigı nisualkələh kəm kuri min.”

28 Məto pətan u təmə, “Nīpahrienən etəm-iasol, məto kuri min koatun əm nīmismisi nagwənən nigı nisualkələh itəm kotisas-pən e nīpəg tepil.”

29 Kən Iesu təmən-ipən ron məmə, “Məto-inu nəmuhalpın wir rəhak nəghatən, uwın-tu əpəh

imam ikin məplan narmin rat tınıet rəkis e rəham pətan əkəku.”

³⁰ Pətan u təmaiu muwin iman latuənu məplan rəhan pətan əkəku tətəpıl-pər wır əm e rəhan pet, kən narmin rat tınıet rəkis lan.

Iesu təmol-wır suah kit matəlgın talu məruru nəghatən

³¹ Kən Iesu təmıet ikin-un ima netəm Taea kən muwin-pən əpəh Saeton matuwın əpəh e nəhau Lek Kalılı, məto təmuwin-pən əpəh Tekapolis ikin.

³² Kən netəmim kəmotit suah kit matəlgın talu kən məruru nəghatən motuwa məmə Iesu otələhəu-pən nelmin lan pəs tətə təwır.

³³ Kən Iesu təmit suah un mian əpəh isəu məsın o netəmim, kən mıləs-ipən noa nelmin e matəlgın kən magəh nelmin† mələhəu-pən e nami suah un.

³⁴ Kən masipər əpəh e neai, kən mamegahl ron e rəhan nəghatən məmə, “*!Efata!*” Nıpətin təmə, “*!Əwır-ta!*”

³⁵ Kən əmun suah un tınatəto nat, kən namın tinəwır minatəghat wır.

³⁶ Kən Iesu təmən-iəhau ilat məmə okəsotənən nat un kəm netəmim. Məto nian Iesu təmatəkəike kəm ilat, kən ilat kəmotəkəike kən-iarəp kəm netəmim.

³⁷ Kəmotaut pık ron motəmə, “Natımnat rafın itəm tatol, məto in təwır pık agın. Netəm u matəlgılət talu kınəatəto nat, ne netəm kotəruru nəghatən kınəatəghat.”

† **7:33:** E nian mın əh, netəmim nıkilat təht məmə nahui noan in tahmen e mərsın kən tətəsıtu e nımisən.   **7:36:** Mak 1:43-45

7:37: Aes 35:5

8

*Iesu təmagwən
netəmim fo-tausan
(Mat 15:32-39)*

¹ E nian kit mīn netəmim tepət kəmotuwa mīn ron, kən məto, nigilat nagwənən tīnikə. Kən Iesu təmaun-in rəhan mīn netəmim kotuwa kən tən-ipən kəm ilat məmə,

² “Nīkik tīnahmə pīk o netəm mīn əpəh məto-inu, kəmotuarisig-in io mīnotos rəkis nian kīsil, kən roiu əh, nigilat nagwənən tīnikə.

³ Okəmə ekahl-ipən ilat koatuwin əh-roiu, kən niganəmtilat otapīn e suatīp, kən sueiuei otoh ilat, məto-inu kəməsotagwənən nuwəh, kən neen kəmotisi-pən əpəh isəu.”

⁴ Kən rəhan mīn netəmim kəmotətapəh ron məmə, “? Okəmīk hiə pīret tahmen-in nagwənən ilat? Ikin-u taruən-aruən ikin, netəmim kəsotatigən ikin.”

⁵ Kən Iesu təmətapəh olat məmə, “? Nakoatos pīret kuwəh?” Məto kotəmə, “Sepīn.”

⁶ Kən təmən-ipən kəm netəmim məmə okotəpələh, kən mos pīret un məfak matən-ipən tagkiu ron kəm Uhgīn, kən məmkas mos-ipən kəm rəhan mīn netəmim məmə okotoor kəlīn kəm netəmim, kən kəmotol mihīn.

⁷ Kən kəmos mīn nəm əlkələh neen ka, kən Iesu təfak ron kən mos-ipən mīn kəm ilat məmə okotoor kəlīn kəm netəmim.

⁸⁻⁹ Kən netəm mīn u Iesu təmagwən ilat ko-tahmen e fo-tausan, kəmotun nagwənən nərpīlat

tasis, kən kapəs nīmismisi nagwənən, kən kائي-pən e kipəhau sepın kotər.

¹⁰ Kən Iesu tahl-ipən netəmim koatuwin iməlat mın ikin. Kən ilat rəhan mın netəmim kəmotuwın e pot kan əpəh e nitən Talmanuta.

*Farisi mın kəmotən məmə okotehm nəmtətin kit
(Mat 16:1-4)*

¹¹ Kən Farisi mın neen kəmotuwa o Iesu moatərgəhəu kəm in motən-ipən kəm in məmə otol-tu nəmtətin asol kit pəs kotitun məmə in təmisi-pən pahrien o Uhgın, o kəp.

¹² Kən Iesu nikin təmərou, kən mamegahl ron kən məmə, “?Karmə tahro netəm mın u-roiu ne kotəmə okotəplan-tu nəmtətin kit? Məto iatən pahrien kəm itəmat məmə okol kəsolan nəmtətin kit kəm itəmat.”

¹³ Kən mapəs ilat motuwın e pot kan əpəh e nıkali nəhau lek entənipən-pən.

*Is rəha Farisi ne is rəha
Kig Herot Antipas
(Mat 16:5-12)*

¹⁴ Rəhan mın netəmim kəmotaluin nəmikən pıret məto kəmos əm kitəh əm motuwın e pot.

¹⁵ Kən Iesu təmatəhag kəm ilat məmə, “Otehm wır itəmat o is rəha Farisi mın ne is rəha Herot Antipas.”

¹⁶ Kən kəmotən-ipən kəm ilat mın məmə, “Tatən nəhlan məto-inu kəməsotəmikən pıret.”

¹⁷ Kən məto Iesu tınıtun rəhalat nətəligən kən mən məmə, “?Tahro nakoatən nəghatən əh məmə nəməsotəmikən pıret? ?Tahro itəmat

nəkəsotehmən əh kən məsotitunən əh? !
Rəhatəmat-kapə tiəkis!

18 Niganəmtitəmat u ikin. ?Tahro nəkəsotehmən nat? Kən matəlgitəmat u ikin. ?Tahro nakəsotətoən nat? Ekitun məmə okəmə naka ninəmotaluin natimnat itəm kinotuwa rəkis.

19 ?Nian emos piret əh faif məmkas mos-ipən kəm netəmim min əpəh faif-tausan kotun, kən uarisig nəmotaii-pən nīmismisin e kətim asol kuwəh?" Məto kotəmə, "Tuelef."

20 Kən təmətapəh min olat məmə, "?Kən nian emos piret əh sepin məmə ekos-ipən kəm netəm min əpəh fo-tausan kotun, kən uarisig nəmotaii-pən nīmismisin e kətim asol kuwəh?" Məto kotəmə, "Sepin."

21 Kən təmətapəh olat məmə, "?Məto itəmat nəkotəruru əh io?"

Iesu təmol-wir suah kit niganəmtin təpis

22 Kən kəmotuwar əpəh ikin kit katən məmə Pet-saeta, kən netəm ikin kəmotit suah kit niganəmtin təməpis motuwa kən kətasək ahgin Iesu məmə otələhəu-pən nelmin lan.

23 Kən Iesu təmos nelmi suah un mian isəu məsin o latuənu kən tagəh niganəmti suah un* kən mələhəu-pən nelmin mil lan, kən mətapəh ron məmə, "?Ninitun nehmən nat o kəp?"

24 Məto suah un təmasipər kən məmə, "Ekatəplan netəmim məto kotahmen əm e nig min məto in əmun kotaliwək."

8:17: Mak 6:52

8:19: Mak 6:41-44

* 8:23: Afın-tu futnot e

Mak 7:33.

25 Kən Iesu təmatig mələhəu-pən mın nelmın mil e nıganəmti suah un, kən tınıtun nəplan wırən natımnat mınapəs noapoapən.

26 Kən Iesu təmahl-ipən məmə otatuwin iman ikin məto təmən-iəhau məmə otəsuwin-pənən əh latuənu əh-ikin.

*Pita təmən-iarəp məmə Iesu in Mesaea ilouin
(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)*

27 Kən Iesu ne rəhan mın netəmim kəmotiet motəsou pəhap motuwin e latuənu mın u iuəhkır o nat əpəh Sisaria Filipae. Nian kəmoatuwin e suatıp kən tatətapəh olat məmə, “?Otən-tu məmə netəmim kotəmə pah u io?”

28 Məto rəhan mın netəmim kotəmə, “Netəmim neen kotəmə ik Jon Baptais. Neen mın kotəmə ik Elaija. Neen mın kotəmə ik ien kit rəha Uhgın aıpən.”

29 Kən təmətapəh olat məmə, “? Məto itəmat nakotəmə pah u io?” Kən Pita təmə, “Ik Mesaea ilouin, itəm Uhgın təmən məmə otəpanahl-ipa.”

30 Kən Iesu təmən-iəhau əskasik ilat məmə, okəsotən-iarəpən in kəm suah kit.

*Iesu təməghat-in
rəhan nımısən
(Mat 16:21-23; Luk 9:22)*

31 Kən təmətəgətun ilat kən matən məmə, “Io Neti Etəmim oepənəto nahməən o natımnat tepət. Netəm-iasol rəha netəm Isrel, ne pris asol mın, ne iəgətun mın rəha Lou okotetəhau io, kən motohamnu io, məto oekos nian kisil un, kən panəmegəh mın.”

³² Təmən wır pap kəm ilat, mətə Pita təmit Iesu mian əpəh e nicali suatip kən matən-iəhau əskasik məmə otəsəghatən nəhlan.

³³ Kən mətə Iesu təmasipən məplan rəhan min netəmim, kən mən-ipən kəm Pita məmə, “!Ik iərmis Setan asol, agim muwin isəu lak! Rəham nətəligən sənəmə rəha Uhgın, mətə rəha etəmim əm.”

*Naulis-inən nən-iarəpən Iesu kəm netəmim
(Mat 16:24-28; Luk 9:22-27)*

³⁴ Kən Iesu təmaun-in rafin netəmim ne rəhan min netəmim məmə okotuwa ron, kən təmən məmə, “Okəmə suah kit təmə otuarisig-in io, otəkəike maluin atip in, kən mıləs rəhan nig kəməluau muarisig-in io.

³⁵ Etəmim itəm tolkeike məmə otosmegəh rəhan nəmegəhən e nətueintən u, kən otakiəh e rəhan nəmegəhən lilin. Mətə etəm otimis ron io ne Nam-nusən Təwır rəhak, in otos nəmegəhən lilin.

³⁶ ?Okəmə etəmim kit tatos rafin natimnat e nətueintən, mətə uarisig lan otimis kən təsosən nəmegəhən lilin, in təmol win e nat kit təwır, o kəp? Kəp.

³⁷ Okol suah əh təsos-ipənən nat kit kəm Uhgın məmə Uhgın otos-ipən nəmegəhən lilin kəm in.

³⁸ “Netəm kotaulis-in nən-iarəpən io ne rəhak nəghatən kəm netəm kotapəs nəfakən motol təfagə rat, kən o nian io Neti Etəmim oekuwa lan, io min oekaulis-in nənən məmə ilat u rəhak min netəmim. O nian əh oekuwa itimat nagelo asim min e nepətən əhag-əhag asol rəha rəhak tata.”

9

¹ Kæn Iesu tæmæn mæmæ, “Ekatæn pahrien kæm itæmat mæmæ, itæmat neen u nækoatætul u ikin-u roiu, okol kəsotimisæn mætoahgin kotæplan næræmæraæn ræha Uhgîn otuwa e næsanænæn asol.”

*Nipæti Iesu tæmuwa mol pisin
(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)*

² Kæn nian sikis kinotuwa minotuwîn rækis, kæn Iesu tit Pita, Jemes, ne Jon, kæn ilæhal pisin æm kæhaluarisig-in motuwîn æpæh e nitot æfæmæh kit, kæn ilat pisin æm æh-ikin. Kæn kæmæhalæplan nipæti Iesu tæmol pisin.

³ Ræhan napæn tæmuwa mæruæn matipit-ipit, okol suah kit tæsaikuasæn e nimæhan kit tæruæn min-næhlan.

⁴ Kæn suah milæhal apon kæmæhalæplan Elaija ne Moses kæmiaet-aræpa mæthælahghat ilæhal Iesu.

⁵ Kæn Pita tæmæn-ipæn kæm Iesu mæmæ, “Iægætun, tæwir mæmæ ekæhaluwa ikin-u. Pæs mæhalol ma-keen kisil, ræham kit, ræha Moses kit, kæn ræha Elaija kit.”

⁶ Pita tinatæghat æpnarîn æm mæto-inu kinæhalægîn pik matæhlesiæp.

⁷ Kæn napuæ tæmuwa malpin ilat, kæn kæmotæto næwia suah kit tæmisi-pæn æpæh e napuæ mæmæ, “Inu netik keike u ekolkeike pik. Onakæhalækæike mæhalætælig-in in.”

⁸ Kæn roiu agin-æh min, kæmæhaleirair, mæto kinæshæhalæplanæn suah mil un, mæto kæmæhalæplan æm Iesu tatætul ilat min ilæhal.

⁹ Nian kæmoateiuaiu e nitot un kan æpæh læhau, kæn Iesu tæmæn-iæhau æskasik ilæhal mæmæ,

“Natimnat un nəməhalehm əpəh ilis e nitot, onəsəhalənən kəm suah kit məhalətoarus-pən io Neti Etənim oekəmegəh min e nimisən.”

10 Kən iləhal kəməhalisiyai-in nəghatən rəha Iesu, məto kəmatəhalən əm kəm iləhal min məmə, “Nəghatən əh təmən məmə otəmegəh min e nimisən, kəruru məmə nīpətīn təmə naka.”

11 Kən kəməhalətapəh o Iesu məmə, “? Tahro iəgətun min rəha Lou kotəmə Elaija otəkəike maupən muwa?”

12 Kən Iesu təmən-ipən kəm iləhal məmə, “Nīpahrienən, Elaija otaupən muwa matol-wir min natimnat rafin. ?Məto tahro Naoa Rəha Uhgīn təmən məmə io Neti Etənim oepanəto nahməən o natimnat tepət, kən netənim okotəplan io motapəs io?”

13 Məto ekatən pahrien kəm itəməhal məmə Elaija tīnuwa rəkis, kən kəmol nat tərət lan tahmen e Naoa Rəha Uhgīn təmən məmə okəpanol mihin.”

*Iesu təməhg-iarəp narmīn rat e suakəku kit
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43)*

14 Nian kəmotitəlig-pa min, motehm netənim neen min rəha Iesu, məto nīmanin netənim kəmotitəlau elat, kən iəgətun neen rəha Lou ne netənim min rəha Iesu kotərgəhəu.

15 Nian netənim kəmotəplan Iesu, narmīlat təmiwig pik ron, kən motaiu ka məmə okotəghat kəm in.

16 Kən Iesu təmətapəh olat məmə, “?Naka əpəh nakotərgəhəu ron itəmat netəm min əpəh?”

¹⁷ Məto netəm min u kit təmə, “İəgətun, io emit netik muwa ron ik məmə onakol-wir, məto-inu narmın rat kit tətatiğ lan kən mol təruru nəghatən.

¹⁸ Kən nian narmın rat apon taskəlim in, kən moh miləs-iəhau morin əpəh e nisip, kən nahuin noan tiet tahmen əm e sop, kən matəgətəin nəluin, nipətin tatikimkim. Kən emətapəh o rəham netənim məmə okotəhg-iarəp narmın rat əpəh lan, məto kotəruru nəhg-iarəpən.”

¹⁹ Məto İesu təmə, “Kəsi, itəmat un netəm roiu ne nakəsotahətətəən lak. Karmə oekatig kitat min itəmat mətoarus-pən nian naka nəpanotahətətə lak. Kən karmə onəghan epanameg etəmat. Enərou-in itəmat. !Otiləs suakəku un motuwa!”

²⁰ Kən kəmotiləs kan o İesu. Kən narmın rat apon təməplan İesu kən mol suakəku apon taut nipətin tasiəp-asiəp pik, kən miet morin əpəh ləhau e nisip məsəpəlpəl mətan, kən nahui noan tiet tahmen e sop.

²¹ Kən İesu təmətapəh o rəhan tata məmə, “? Təmol min-nəhlan minos nup kuwəh?”

Məto rəhan tata təmə, “Təmətuoun e nian təmatəkəku mətoarus-pə əh-roiu.

²² Kən nian tepət narmın rat əh toh matiləs-ipən əpəh e nigəm ne nəhau məmə otohamnu. Okəmə nəkitun nolən, pəs nakasəkitun itimlau masitu etimlau.”

²³ Məto İesu təmə, “? Naka əh, nəghatən u məmə, ‘Okəmə nəkitun nolən’? Uhgın titun nolən natimnat rafin o etənim itəm tətahətətə lan.”

²⁴ Kən roiu agin, tata rəha suakəku un təmagət əfəməh məmə, “Ekətahətətə lam, məto in əmun

rəhak nahatətəən təkəku əm, asitu lak məmə rəhak nahatətəən otər mepət.”

²⁵ Kən nian Iesu təməplan məmə netəmim neen mīn kinotuwa iuəhkīr ron, kən tən-ipən əskasik kəm narmin rat apon məmə, “Ik narmin rat itəm natol matəlgitəm tətalu kən mol itəm katəruru nəghatən. !Ekatən-ipinə ətuatip u-roiu məmə on-akiet e suakəku un, kən məsuwa mīnən muwin lan!”

²⁶ Kən narmin rat apon təmagət əfəmäh mol suakəku apon taut masiəp-asiəp mīn u iuəhkīr agin timis, kən miet lan. Okol nəkəplan məmə tinimis rəkis, kən netəmim tepət kotəmə tinimis.

²⁷ Məto Iesu təmea-pən maskəlīm nelmin miuw-pər, kən tətul.

²⁸ Iesu təmuwin imə, kən ilat pişin əm rəhan mīn netəmim koatəpələh, kən kotətapəh ron məmə, “? Karmə tahro ekotəruru nəhg-iarəpən narmin rat əpəh?”

²⁹ Məto Iesu təmə, “Nəfakən əm titun nəhg-iarəpən narmin rat mīn əh nəhlan.”

*Iesu təmən-iarəp mīn
rəhan nimisən
(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)*

³⁰ Kən Iesu ne rəhan mīn netəmim kəmotiet ikin-un kən motuwin-pən əpəh e nitən Kalili ikin, məto Iesu təsolkeikeən məmə okitun məmə in əh-ikin əh.

³¹ Təmol nəhlan məto-inu tatəgətun rəhan mīn netəmim. Təmən məmə, “Io Neti Etəmim, okegəhan-in-pən io kəm netəmim kotohamnu io ekimis. Məto oekos nian kisiil u, kən panəmegəh mīn.”

³² Kæn mæto rəhan min netənim kəsotitun wirən rəhan nəghatən, kæn nīkilat tinəgin o nətapəh-inən nīpəti nəghatən rəhan.

?Pah in tepət elat?

(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Kəmotiet-pa əpəh Kapaneam, kæn minoatuwin imə kit. Kæn Iesu təmatətapəh olat məmə, “?Naka əpəh nəmoatən e suatip?”

³⁴ Məto kinotəruru nuhalpīnən məto-inu, e suatip kəmoatən məmə pah in tepət elat.

³⁵ Kæn Iesu təməht-iəhau məpələh, kæn maun-in rəhan netəm tuelef məmə okotuwa-tu ron, kæn tən-īpən kəm ilat məmə, “Etəm tolkeike məmə in otepət e netənim, in oteike meiuaiu elat kæn muwa məmə in iolwək əm kit rəhalat.”

³⁶ Kæn mīləs suakəku kit muwin məf aupən-in ilat, kæn maskəlīm məmə,

³⁷ “Kæn etənim itəm tatos e nīkin agien suakəku tahmen e inu, kæn tatol e nərgək, kæn tahmen əm məmə tatos io e nīkin agien. Kæn etənim itəm tatos io e nīkin agien, kæn tahmen əm məmə tatos etəm u itəm təmahl-ipa io.”

Suah kit təmol nat pīspīs e nərgi Iesu

(Luk 9:49-50)

³⁸ Kæn Jon təmən-īpən kəm Iesu məmə, “Iəgətun emotəplan suah kit tatəhg-iarəp narmin rat min e nərgəm, kæn emotən-iəhau məto-inu sənəmə kitat kit.”

³⁹ Məto Iesu təmə, “Sotən-iəhauən, məto-inu etəm tatol nat pīspīs min e nərgək, okol təsən uəhaiən nəghatən rat lak.

9:32: Luk 9:45   **9:35:** Mat 20:25-27; Mak 10:43-44; Luk 22:24-26

9:37: Mat 10:40

⁴⁰ Etəm itəm sənəmə rəhatat tikimīr, in tolkeike itat.

⁴¹ Ekātən pahrien kəm itəmat məmə, okəmə etəm tətasiu etəmat, mətō-inu rəhak u itəmat, suah u otəkəike mos nətouən rəhan, nat əpnapin in nat əkəku əm tahmen tatos-ipinə nəhau ətəp kəm itəmat nakotənim.”

*Nat tol etəmim tatəme e rəhan nəmegəhən
(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)*

⁴² Kən Iesu təmatəkəike matən məmə, “Nisualkələh mīn u kotahatətə lak, okəmə suah kit tol kit təme e rəhan nəmegəhən o rəhan nahatətəən, kən suah əh, Uhgīn otol nalpinən asol kəm in. Kən nalpinən əh otəskasik taprəkis okəmə kətu-pən kəpiel kit e nentou, kən kərakin-pən əpəh itəhəi lokamnim məmə otamnim.

⁴³⁻⁴⁴ “Kən okəmə nelməm tol ik natol təfagə, kən təwīr məmə nakətətip rəkis mərakin. Okəmə nelməm kitiəh əm mətō onakos nəmegəhən lilin, inu təwīr pik maprəkis-in məmə nelməm kəiu mətō okərakin-pən ik e nigəm asol namnun tikə.”*

⁴⁵⁻⁴⁶ Kən okəmə nelkəm kit tol ik nakətəme e rəham nəmegəhən nakətətip rəkis. Okəmə nelkəm kitiəh əm mətō onakos nəmegəhən lilin, inu təwīr pik maprəkis-in məmə nelkəm kəiu mətō okərakin-pən ik e nigəm asol.†

9:40: Mat 12:30; Luk 11:23   **9:41:** Mat 10:42   * **9:43-44:** E kopi oas mīn neen rəha Niutesteman itəm kəmətə e nəghatən Kris aupən, katilpin nəghatən kit mīn e ves 44 itəm tahmen-pən əm e ves 48.   † **9:45-46:** E kopi oas mīn neen rəha Niutesteman itəm kəmətə e nəghatən Kris aupən, katilpin nəghatən kit mīn e ves 46 itəm tahmen-pən əm e ves 48.

⁴⁷ Kən okəmә niganəmtim kit tol ik nakatəme e rəham nəmegəhən, nakiləs-irəkis. Okəmә niganəmtim kitiah əm məto onəkuwin ikin Uhgın tatərəmərə ikin, inu təwir pık maprəkis-in məmə niganəmtim kəiu məto okərakin-pən ik e nigəm asol.

⁴⁸ Kən ikin əh, firəl min okotətıp e nıpəti netənim ikin məsotimisen, kən nigəm tatus ilat kən matuəp əm kilpin okol kəsohamisen nian kit ne.

⁴⁹ “Uhgın tateatəgtəg-pən nigəm e netənim tahmen əm e sol kateatəgtəg-pən e nagwənən.

⁵⁰ “? Sol təwir, məto okəmә otisiu roiu, kən kəruru məmə okos-ipən min naka pəs tətəhen? Onəkotəkəike motos sol u tahmen e nolkeikəən e rəhatəmat nəmegəhən, kən motatig e nəməlinuən nian rafin.”

10

?Təwir məmə nıpitan ne nəman okotapəs ilat min, o kəp?

(Mat 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Kən Iesu təmiet ikin-un kən muwin miet-pən əpəh entən əpəh Jutia entənipən-pən e nəhau əpəh Jotan. Kən nımanin netənim kəmotuəfim-in-pən min ilat min ron, kən tatəgətun ilat məmə inu tatəgətun əh mihin ilat ne nian min.

² Kən Farisi neen kəmotuwa keiuə əm katətapəh ron məmə, “?Tahro? ?Rəhatat Lou tategəhan-in məmə iərman titun napəsən rəhan pətan, o kəp?”

³ Məto Iesu təmətapəh olat məmə, “?Lou naka un Moses təmələhəu aıpən kəm itəmat?”

⁴ Kæn mæto kotəmæ, “Moses tæmegəhan-in mæmæ okəmæ iərman tətəpəs rəhan pətan un, tæike mæte naoa kit mos-ipən kəm rəhan pətan mæmæ in tinapəs, kæn panahl-iarəp.”

⁵ Mæto Iesu təmæ, “Moses təmæte lou un mæto-inu rəhatəmat-kapə tiəkis pik.

⁶ Mæto e nətuounən, Uhgın təmol natimnat, kæn mol iərman ne pətan.

⁷ O nat əh in əh, iərman otəpanapəs rəhan tata ne mama, kæn mətuatig ilau rəhan pətan.

⁸ Kæn ilau okuea nıpətılau kitiəh. Kæn roiu, ilau sənəmæ kəiu, mæto kitiəh əm.

⁹ Uhgın tinilpın ilau kinuea minioal kitiəh, kæn o nat əh, pəs etəmim kit okol təsətətipən rəhalau natigən.”

¹⁰ Kæn Iesu ne rəhan mın netəmim kəmotuwın əpəh imə, kæn rəhan mın netəmim kotətapəh ron o nat un.

¹¹ Kæn təmən-ipən kəm ilat mæmæ, “Etəm tatol tifos mətəpəs rəhan pətan kæn matit mın in pisin kit, in tategoafəl matol təfagə rat e rəhan ətuatip pətan.

¹² Kæn tahmen mın əm, okəmæ pətan kit tətəpəs rəhan iərman kæn matətəu-pən in pisin kit, in mın tateguafəl matol təfagə rat e rəhan ətuatip iərman.”

Iesu təməfak o nisualkələh

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Kæn netəmim neen kəmotəmik nisualkələh motuwa o Iesu mæmæ otələhəu-pən nelmın elat mawte-in nəwırən rəha Uhgın kəm ilat, mæto rəhan mın netəmim kəmoatən-iəhau ilat.

14 Mæto nian Iesu tæmæplan, kæn nemæha tol, matahai ilat mæmæ, “Pæs nisualkælæh okotuwa ron io. Əsotæn-iəhauæn nisualkælæh mîn un, mæto-inu netəm mîn u nîkilat tahmen əm e nîki nisualkælæh, ilat u Uhgîn tatəræmərə elat.

15 İatæn pahrien kəm itəmat mæmæ, okæmæ suah kit təsolkæikæən mæmæ oteiuaiu mahmen e suakæku mapæs Uhgîn təræmərə lan, in okol təsatiğ ahgînən nəræmərəən rəha Uhgîn.”

16 Kæn mæmik nisualkælæh e nelmîn, kæn mæləhəu-pən nelmîn elat mæmæ, “Pæs Uhgîn otawte-in rəhan nəwîrən kəm itəmat.”

*Suah kit rəhan nautə tepət
(Mat 19:16-22; Luk 18:18-23)*

17 Nian Iesu tinətaliwək matuwîn, kæn suah kit təmaiu muwa misin-pən nulin ron mæmæ, “? İəgətun wîr, oekəkæike mol naka un mæmæ ekos nəmegəhən lîlin?”

18 Mæto Iesu tæmæ, “? Tahro nakatən mæmæ io etəm təwîr? Uhgîn pîsîn əm un in təwîr, suah kit mîn tikə mæmæ in təwîr.

19 İk nînəmitun rækis lou mîn rəha Moses mæmæ onəsohamnuæn itəm, məsaklæhən, mæseiuəən, məsaklæh-inən pətan, onəkæike misiai-in rəham tata ne mama.”

20 Mæto suah un tæmæ, “İəgətun, lou mîn un, ematol rafin ilat nian ematəkæku mætoarus-pa u-roiu ne.”

21 Kæn Iesu tæmehm suah un molkeike pik, kæn mæmæ, “Nat kit mîn əm əh-ikîn onəkol. Uwîn mol-salim-in rafin rəham nautə, kæn mos-ipən mæni lan

kəm ian-rat m̄in, kən ik onakos nautə tepət əpəh e nego e neai. Kən muwa muarisig-in io.”

²² Kən nian suah un təməto nəghatən un, kən niġanəmtin təməpou, kən niġin təməpou pik ron matuw̄in mətə-inu rəhan natimnat tepət.

Tiəkis o etəm rəhan nautə tepət məmə otuw̄in ima Uhḡin

(Mat 19:23-30; Luk 18:24-30)

²³ Kən Iesu təmasipən məplan netəm m̄in əh-ikin, kən mən-ipən kəm rəhan m̄in netəmim məmə, “! Nəman! Tiəkis pahrien o netəm rəhalat nautə tepət məmə okotuw̄in ahgin nərəməərəən rəha Uhḡin.”

²⁴ Kən rəhan m̄in netəmim kəmotaut pik o nəghatən rəhan, mətə Iesu təmən m̄in məmə, “Nenetik m̄in, tiəkis pahrien məmə suah kit otuw̄in ahgin nərəməərəən rəha Uhḡin. ²⁵ Tiəkis o kamel asol məmə otuw̄in-pən e niṗəg nitel, mətə tiəkis pik aġin o etəm rəhan nautə tepət məmə otuw̄in matig ahgin nərəməərəən rəha Uhḡin.”

²⁶ Kən rəhan m̄in netəmim kəmotaut pik ron motəmə, “?Ei, mətə pah titun nosən nəmegəhən liliin?”

²⁷ Kən Iesu təmasipən məplan ilat, kən məmə, “Nat u, okol etəmim təsələn. Mətə Uhḡin, in titun nolən natimnat rafin.”

²⁸ Kən Pita təmə, “Itimat emotapəs rafin rəhatimat natimnat məmə okotuarisig-in ik.”

²⁹ Mətə Iesu təmə, “Iatən pahrien, etəm itəm otapəs rəhan nimə, o pian m̄in, o kaka m̄in, o mama, o tata, o nisualkələh, o rəhan nəptən ron io ne Namnusən Təwir,

³⁰ e nəmegəhən rəha nətueintən u, in otos nitailat wan-hanrit, inu nimə m̄in, ne pian m̄in, ne kaka

mīn, ne mama mīn, ne nisualkələh, ne nəptən mīn. Kən in otos mīn nəratən mīn itəm netəmim okotol kəm in. Kən e nəmegəhən wi itəm otəpanuwa, in otos nəmegəhən lilin.

³¹ Məto netəmim tepət u kotaupən u-roiu, okəpanotuarisig, kən netəm mīn u kotuarisig u-roiu okəpanotaupən.”

Iesu təmən mīn məmə otəpanimis

(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Kən Iesu ne kəmotaliwək e suatip katər-pən əpəh Jerusalem, kən Iesu təmataupən-in rəhan mīn netəmim, əmun narmilat təmiwig pik ron, kən netəm kəmotuarisig-in ilat kəmotəgin. Kən Iesu titirəkis rəhan mīn netəm tuelef motuwīn, kən tatən-ipən nat naka itəm okəpanol lan,

³³ məmə, “Otətəlig-in wir-tu io. Roiu kīnoatər mīnoatuwīn əpəh Jerusalem, kən okegəhan-in-pən io Neti Etəmim e nelmi pris asol mīn ne iəgətun mīn rəha Lou. Kən okotən məmə oekimis, kən okotəhlman-pən io e nelmi Iaihlua mīn.

³⁴ Kən okotol mīlə lak, kən motagəh io, motalis io, kən motohamnu io. Məto e nian tatol kisil lan u, epanəmegəh mīn.”

Jemes ne Jon kəmuətapəh məmə Iesu otol nat kit kəm ilau

(Mat 20:20-23)

³⁵ Kən Jemes ne Jon, neti Sepeti mil, kəmuea o Iesu, kən muən-ipən ron məmə, “Iəgətun, ekioalkeike nat kit məmə onəkol kəm itəmlau.”

³⁶ Kən Iesu təmə, “?Nakioalkeike naka məmə ekol kəm itəmlau?”

37 Məto kuəmə, “O nian nakatuwa məmə onakərəmərə e nəhag-əhagən rəha nəsanənən rəham, kən ekioalkeike məmə onakegəhan-in itımlau kit təpələh e rahm-matıp kən kit təpələh e rahm-mol, ikin mil rəha nəsanənən ne nisiiian.”

38 Kən İesu təmən-ipən kəm ilau məmə, “İtəmlau nəkuəruru nat u nakatuən. ?Tahro? ?İtəmlau, nikitəlau təht məmə nəkuahmen məmə kitəhal kəhalətul e nigəm rəha nuwigı nien itəm io ekəike mətul lan?”* ?Kən muahmen-in mın məmə okol baptais etəmlau e nahməən məmə okol mihin lak?”

39 Kən kuəmə, “!Əwəh, ekuahmen in!” Məto İesu təmə, “Pahrien, onakuəkəike muətul e nigəm rəha nuwigı nien itəm io ekəike mətul lan. Kən okol baptais etəmlau e baptais itəm okol baptais lak lan.

40 Məto o nəpələhən e nikalik matıp ne mol, sənəmə rəhak məmə ekən. İkin mil əh, ilau rəha netəm mın u itəm Uhgın təmol əpen-əpenə olat.”

Etəm təmə otepət e netəmim
(Mat 20:24-28)

41 Nian rəhan netəm ten kəmotəto nəghatən un, kən neməha təmol ilat o Jemes ne Jon.

42 Kən İesu təmaun-in rəhan mın netəmim kotuwa, kən tən-ipən kəm ilat məmə, “İtəmat nəkotıtun məmə netəm mın u kotəmə okotepət e İaihlua mın, kotos-ipər atıp ilat, kən netəm-iasol rəhalat koatalikiamtə rəhalat mın netəmim.

* **10:38:** Nəghatən Kris ətuatıp tatən məmə, “?İtəmlau, nikitəlau təht məmə nəkuahmen məmə kitəhal okəhalənım kələh e kap rəha nətoən nahməən itəm io ekəike mənim lan?” **10:38:** Mak 14:36; Luk 12:50 **10:39:** Wək 12:2; Nol Əpən 1:9 **10:42:** Luk 22:25-26

⁴³ “Məto itəmat onəkəsotolən min-nəhlan. Okəmə itəmat kit tolkeike məmə in otepət etəmat, in otəkəike muwa məmə in iolwək əm kit rəhatəmat.

⁴⁴ Kən okəmə itəmat kit tolkeike məmə in otit itəmat, kən in otəkəike muwa məmə in slef kit rəhatəmat.

⁴⁵ Kən io mīn, Neti Etənim, eməsuwamən məmə netənim okotol wək kəm io, məto emuwa məmə ekol wək kəm netənim kən mos-ipən rəhak nəmegəhən məmə ekikis ilat e rəhalat nolən rat mīn.”

*Iesu təmol-wir niğanəmti Patimias
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)*

⁴⁶ Kən Iesu ne rəhan mīn netənim, kəmotuwa əpəh Jeriko. Kən nian kinotiet moatuwin, kən netənim tepət kəmotuarisig-in ilat. Kən suah kit niğanəmtin təpis, tatəpələh e nīkali suatip, nərgin u Patimeas neti Timeas. Nian rafin tatətapəh-in mənī o netənim.

⁴⁷ Nian təməto məmə Iesu etəm Nasaret tətaliwək e suatip matuwa, kən təmagət əfəməh məmə, “!Awi, Iesu Mipi Tefit, asəkitun io, masitu lak!”

⁴⁸ Kən netənim neen kotəmərīt lan motəmə, “!Ei, əsagətən!” motən pap məto in təməha magət əfəməh pik mīn məmə, “!Mipi Tefit, asəkitun io, masitu lak!”

⁴⁹ Kən Iesu tətul kən mən məmə, “Otaun-in-pəntu suah un məmə tuwa.” Kən motən-ipən kəm in məmə, “Ei, agien, mətul, məto-inu Iesu tətəun-in ik.”

⁵⁰ Kæn suah un tæmatipin ræhn kot, mætíp mæw muwîn o Iesu.

⁵¹ Kæn Iesu tæmætəpəh ron mæmə, “?Nakolkeike naka?” Mæto tæmə, “Iægətun, ekolkeike mæmə nakol-wir niganəmtək pəs ekehm nat.”

⁵² Kæn Iesu tæmə, “Atuwîn. Rəham nahatətəən tinol-wir ik.” Kæn roiu agin min niganəmtin tæməwir, tinatehm nat. Kæn minatətəu-pən Iesu moatan.

11

*Iesu təmasuə e togki
matuwîn Jerusalem*

*(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40;
Jon 12:12-19)*

¹ Kæmotuwîn iuəhkir o Jerusalem, iuəhkir o latuənu mil un Petfas ne Petani, moatuwîn əpəh e Nitet Rəha Nig U Olif, kæn Iesu tæmahl-ipən rəhan kæiu etənim mil kuaupən.

² Təmən-ipən nəghatən u kəm ilau mæmə, “Onakian əpəh e latuənu əh kotasipənin. O nian nakian əh-ikin, roiu agin onakuəplan nəti togki kit kəsasuəən əh lan kəməruətain. Kæn nəkiakis muasig mueia.

³ Kæn okəmə suah kit tæmə, ‘?Onakuahro-in neti togki?’ kæn nakuəmə, ‘Iərəməərə tolkeike, kæn otəpanahl-ipa min otəsuwəhən.’ ”

⁴ Ilau kəmian kæn muəplan neti togki un kəməruətain e nikal suatip əpəh iuəhkir o nafiluə e nimə, kæn kiakis.

⁵ Mæto netənim neen kəmotətul əh-ikin kæn motəpəh olau mæmə, “!Ei! ?Nakətiakis neti togki un o naka?”

⁶ Kən kəmuən-ipən nəghatən rəha Iesu kəm ilat, kən ilat kəmotegəhan-in-pən neti togki kəm ilau.

⁷ Kən kəmuasig togki mian o Iesu, kən muapeg rəhalau kot muəfətain noankawi togki un lan, kən Iesu təmasuə lan.

⁸ Kən netənim tepət kəmotepin rəhalat kot əpəh e suatip, kən neen kəmotaiu kan əpəh e nikinat katəte manat motəmik motuwa motəpen əpəh e suatip.

⁹ Netəm kotaupən ne netəm koatuarisig kəmotagət əfəməh məmə,
 “!Hosana,* ənwiwi Uhgın!
 !Iərəməərə Uhgın tətətig ilau suah u itəm tatuwa e nərgin!

¹⁰ ! Pəs Uhgın otawte-in rəhan nəwırən kəm nərəməərən itəm tatuwa, tahmen-pən əm e nərəməərən rəha pipi rat u rəhatat Tefit!
 !Hosana o Uhgın əpəh ilis e nego e neai!”

¹¹ Kən Iesu təmuwın əpəh Jerusalem e Nimə Rəha Uhgın məplan natimnat. Məto tınapınəp rəkis, kən tiet ilat rəhan min netəm tuelef minoatuwin əpəh Petani.

*Nig kit fik itəm noan tikə
 (Mat 21:18-19)*

¹² Kən kəmən lawigin, kinotiet min Petani minoatuwin Jerusalem, kən nəumis tınus Iesu.

¹³ Kən tasipən-in nig kit fik tatətul əpəh isəu məsin nimalin tepət. Tuwin məmə otəhl noan kit, məto noan tikə, nimalin əm, məto-inu sənəmə nian rəha nig fik tatə lan.

---

* **11:9:** Aupən ikin, nipəti nəghatən u “Hosana” təmə, “osmegəh.” Kən uarisig lan, nipətin tinuwa “ənwiwi.” **11:9:** Sam 118:25-26
11:13: Luk 13:6

¹⁴ Kən Iesu təmən-ipən kəm nig fik un məmә, “Okol netəmim kəsotun mınən noam e nup mın rafın.” Kən rəhan mın netəmim kəmotəto rəhan nəghatən un təmən.

*Iesu təmahl-iarəp netəmim e Nimə Rəha Uhgın
(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48;
Jon 2:13-22)*

¹⁵ Kən kəmotuwın motiet-pən əpəh Jerusalem, kən Iesu tuwın əpəh imə e Nimə Rəha Uhgın məhg-iarəp netəmim kotol maket, kən mahwin tepıl rəha netəm kotol senis e məni, ne stul rəha netəm koatol-salım-in mak mın.

¹⁶ Kən mətulosig-in netəmim məmә okəsotəmikən rəhalat natımnat motuwın-pən əpəh Nimə ikın Rəha Uhgın.

¹⁷ Kən təməgətun ilat məmә, “Kəməte-pən e Naoa Rəha Uhgın məmә Uhgın təmә, ‘Rəhak nimə, in nimə rəha nəfakən məmә netəmim rəha nitən mın rafın okotəfak-pa ikın kəm io.’ Məto itəmat nəmotol məmә in ‘nimə rəha iakläh mın.’ ”

¹⁸ Kən pris asol mın ne iəgətun mın rəha Lou kəmotəto rəhan nəghatən. Kən kınotəgin Iesu məto-inu nian nımanın netəmim kəmotəto rəhan nəgətunən, narmilat tiwig pık ron. Kən pris asol mın ne iəgətun mın rəha Lou kınotətuoun kateam-in suatıp kit məmә okotohamnu in.

¹⁹ Kən tinehnaipən, Iesu ne rəhan mın netəmim kınotiet Jerusalem mınəatuwın.

*Nig fik təmamis matəgətun nahatəəən rəha
netəmim
(Mat 21:20-22)*

20 Kæn kæmæn lawigin, kæmotuwa min e suatip motæplan nig fik apon tinauke rækis muwin miet æpæh e nokin.

21 Kæn Pita nikin tinæht næghatæn ræha Iesu o nig æh, kæn mæn-ipæn kæm in mæmæ, “!Iægætun, æplan-tu nig fik ilouin næmæn rat, kæn tinauke rækis!”

22 Kæn Iesu tæmæn-ipæn kæm ilat mæmæ, “Ota-hatætæ æm e Uhgîn.

23 Iatæn pahrien kæm itæmat mæmæ okæmæ suah kit tæhatætæ pahrien e Uhgîn, kæn otæn-ipæn kæm nitot æpæh mæmæ, ‘Uwin, mætîpæn atîp æpæh itæhai mamnim,’ kæn okæmæ tæsænæn e nikin kæiu, mahatætæ æm e Uhgîn, kæn nat un otol pahrien.

24 O nat u inu, iakatæn kæm itæmat mæmæ okæmæ nakotæfak o nat kit kæn motahatætæ mæmæ onækotos pahrien, kæn onæpanotos rafin nat un næmotæfak ron.

25 “E nian nakotætul katæfak, mæto nikitæmat mæsin æh-ikin tærat mæto-inu suah kit tæmol nat kit tæsahtænæn etæmat, kæn aluin ræhan nolæn rat mæotalpinæn ræhan nitai tæfagæ. Otol næhlan pæs Uhgîn æpæh e nego e neai in otaluin mafæl ræhatæmat tæfagæ rat min.”†

*?Pah tæmæ Iesu otol
natimnat min æh?
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)*

27 Kæn Iesu ne ræhan netæm tuelef kæmotitælig-pa min æpæh Jerusalem. Kæn Iesu taliwæk mætan æpæh e Nimæ Ræha Uhgîn, kæn pris asol neen, ne iægætun min ræha Lou, ne netæm-iasol ræha netæm Isrel kæmotuwa ron.

11:23: Mat 17:20   **11:24:** Mat 7:7   † **11:25:** E kopi oas min tepæt ræha Niutesteman itæm kæmæte e næghatæn Kris aupæn, ves 26 tikæ.   **11:25:** Mat 6:14-15

²⁸ Kən katətapəh məmə, “?Ən-tu kəm itimat məmə pah təmegəhan-in ik nakatol natimnat min əh? ? Kən pah təmegəhan-in nepətən əh, Uhgın o etənim əm?”

²⁹ Kən İesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Oekətapəh-in-pinə-tu nəghatən kit kəm itəmat, kən okəmə nakotuhəlpin u, kən ekən-ipinə məmə pah təmegəhan-in nepətən əh məmə ekol natimnat min əh.

³⁰ ?Otən-tu məmə pah təmən məmə Jon otol bəp-tais e netənim? ?Uhgın, o etənim əm kit?”

³¹ Kən əmun kınətən-ən kəm ilat min məmə, “?Ei, okotən məmə naka? Okəmə okotən məmə Uhgın əh-roiu, kən təpanən min məmə, kən təhro kəməsotahətəən e Jon.

³² Məto, okol kəsotənən məmə etənim əm kit.” Kəmotən nəhlan məto-inu ilat kəmotəgin netənim itəm kınətən rəkis nıpahrienən e Jon məmə in ien kit rəha Uhgın.

³³ Kən kəmotən-ipən kəm İesu məmə, “İtimat ekotəruru.” Məto İesu təmə, “Kən io min, okol ekəsən-iarəpən kəm itəmat məmə pah təmegəhan-in nepətən məmə ekol natimnat min əh.”

12

Nimaa nəghatən e netəm kotasum o noa-krep (Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Kən İesu təmuəh nimaa nəghatən kit kəm ilat məmə, “Suah kit təmasum-in noa-krep, u nol katol wain e noan. Kən mol fenis e kəpiel tuwın mıtəlau in, kən mol ikın kit o nolən nəme naliwək-aliwəkən e noa krep məmə nahuin otaiu kən kol wain lan. Kən mol nimə kit itəm in ilis məmə etənim otaiu

lan matehm wir nasumən o nat megəh mīn ne netəmim. Kən təmegəhan-in-pən nasumən kəm netəmim məmə okotasum lan, kən motoor noa krep, məsin rəhan, məsin rəhalat. Kən miet muwīn o naliwəkən ik pīsīn kit.

² “Matuwīn matuwīn, kən nian nol u krep təmol noan kən kinotəmarəg, etəm-iasol in təmahl-ipa rəhan kit iolwək məmə in otuwīn mehm netəm koatol wək e rəhan nasumən məmə okotəhl noa krep, kən motoor kos-ipən rəha etəm-iasol neen.

³ Məto netəm mīn əh kəmotətul motaht iolwək əh, kən motahl-ipən titəlig məsotəmki-pənən noa krep neen ne kəm in.

⁴ “Kən etəm-iasol un tahl-ipa mīn rəhan kit iolwək tuwa, kən kotoh rəhn-kapə motol naulisən kəm in.

⁵ Kən tahl-ipa mīn rəhan kit iolwək tuwa, kən kotohamnu tīmīs. Ilat tepət kəmotuwa, kən netəm mīn un kotoheain neen, kən motohamnu neen.

⁶ “Kən kitiəh əm əh-ikin ilau min kətuatig, inu netin keike otəpanahl-ipa. Namnun, təmahl-ipa nətin, kən nīkin tatəht məmə, ‘Ilat okotəkəike motisiāi-in nətik.’

⁷ Məto təmuwīn kən netəm mīn un kotəmə, ‘Inu nəti etəm-iasol itəm otərəməərə e nasumən nian rəhan tata otīmīs. Pəs kotuwīn motohamnu mīn, kən motərəməərə e nasumən rəhan.’

⁸ Kən kəmotaskəlim motohamnu, kən motiləs nīpətīn motuwīn motəraikin-pən əpəh ihluə e nasumən.”

⁹ Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “?Etəm-iasol un otol naka? Otuwīn mohamnu ilat kən mos-ipən mīn nasumən un kəm netəm pīsīn neen.”

10-11 Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “? Nəmotafin Naoa Rəha Uhgın u, o kəp? Tatən məmə, ‘Kəpiel u itəm netəm rəha niləkinən nimə kəsotolkeikeən motapəs, in tınuwa kəpiel keike o nolən nimə.

Iərəməərə təmol nat u, kən in nat təwir agın e niğanəmtitat.’ ”

12 Kən netəm-iasol kotolkeike məmə okotaskəlim Iesu məto-inu kotəmə tatəghat rat elat. Məto kınotəgin nımanin netəmim kən motapəs, kağım.

?Tətuatıp o nətouən takis kəm Sisa, o kəp?

(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

13 Farisi mın neen ne netəmim neen e pati rəha Kig Herot Antipas, rəhalat mın netəm-iasol komotahl-ipən ilat məmə okotuwa keiuə e Iesu pəs təme atıp e rəhan nəghatən.

14 Kəmotuwa ron kən motən-ipən kəm in məmə, “İəgətun, ekotitun məmə ik etəm ətuatıp kən məsəginən, məsaulis-inən netəmim, ne netəm-iasol ne, matən nıpahrienən matəgətun netəmim e suatıp rəha Uhgın. ?Ən-tu məmə tətuatıp məmə ekotətou-pən takis kəm Sisa, kapman asol rəha netəm Rom, o kəp? ?Oekotəkəike motətou-pən, o kəp?”

15 Məto Iesu tınıtun əm məmə kotən əm e nohlilat məto nıkilat tol pışin, kən məmə, “?Tahro nakotəmə onəkotol məmə ekəme e rəhak nəghatən? Otos-tu məni kit motuwa-tu pəs ekehm.”

16 Kən kəmos kit motuwa, kən təmətapəh olat məmə, “?Narmı pah u, kən nərgı pah u e məni u?” Məto kotəmə, “Sisa.”

17 Kən Iesu tāmə, “Natimnat rəha Sisa, okosipən kəm Sisa. Məto natimnat rəha Uhgın okosipən kəm Uhgın.” Kən narmilat təmiwig məto-inu təmuhalpın wır rəhalat nəghatən.

?Tahro etəmim timis kən məmegəh mın?

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

18 Kən Satusi mın neen kəmotuwa o Iesu. E rəhalat nətəligən, netəmim kotimis məsotəmegəh mınən. Kəmoatalkut o nolən məmə rəhalat nətəligən in tətuatıp, kən tol nəhlan, kəmotən kəm Iesu məmə,

19 “Iəgətun, Moses təməte rəkis lou kit u tāmə, ‘Okəmə suah kit otimis, kən mapəs rəhan pətan, kən məsialəsən netilau kit ne, kən pian otəkəike mit nəutahlimis un, kən mialəs netilau kit un, kən suakəku un otos nəmə rəhan tata asol əpəh tinimis rəkis.’

20 “Kən netəmim sepın ilat pialat mın. Etəm təmaupən maiir təmit pətan kit kən məsialəsən netilau kit u, kən timis.

21 Kən itəm tuarisig tit nəutahlimis un, kən məsialəsən netilau kit ne un, kən timis mın. Kən pialau itəm tatarisig-in ilau tol əm nat kitiəh.

22 Matuwın, matuwın kən netəm mın un sepın ilat pialat mın kəmotit pətan un motuwın kən ilat rafin mınotimis, kən məsotiləsən nətilat kit ne. Kən pətan apon tinimis mın.

23 ? Kən o nian netəmim okotəmegəh mın e rəhalat nimisən, kən pətan əh rəha pah, u ilat rafin sepın kəmoatit?”

24 Məto Iesu tāmə, “Itəmat nəmotəluə. ? Nəkotitun məmə nəmotəhrəluə? Məto-inu itəmat

nəkotəruru Naoa Rəha Uhgın, kən moatəruru mın nəsənənən rəha Uhgın.

²⁵ Nian netəm kəmotimis okotəmegəh mın, ilat okotahmen e nagelo mın əpəh e neai, kən məsotit mınən pətan, ne məsotətəu-pən mınən iərman.

²⁶ Kən oekəgətun itəmat e etənim tatəmegəh mın e rəhan nımisən. Okəmə naka itəmat nakəsotafinən əh nəghatən əh kəməte-pən e naoa rəha Moses, tatən namnusən rəha Moses nian nig kit nigəm təmatus. Kən e nian əh, Uhgın təmənipən kəm Moses məmə, ‘Roiu əh, io Uhgın rəha Epraham, ne Uhgın rəha Aisak, ne Uhgın rəha Jekop.’

²⁷ In Uhgın rəha netəm kotəmegəh, sənəmə rəha netəm kəmotimis kitəh. Itəmat nəmotəluə pahrien.”

*?Lou naka un in tepət
e lou mın?*

(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Kən iəgətun kit rəha Lou təmatəpələh matəto ilat kotəghat, kən Iesu tətuhalpın wır nəghatən rəha Satusi mın. Kən tuwa o Iesu matətapəh ron məmə, “?Lou ahro u in ilis pık kən məwır məmə okotətəu-pən?”

²⁹ Kən Iesu təmənipən kəm in məmə, “Lou u in ilis pık u okotətəu-pən təmə, ‘!Otətəlig wır-tu itəmat netəm Isrel! Uhgın u in rəhatat İərəmərə, in əmun in Uhgın.

³⁰ Onakolkeike Uhgın u in rəham İərəmərə e nıkim rafın, ne nəmegəhən rafın rəham, ne nətəligən rafın rəham, ne nəsənənən rafın rəham.’

³¹ Kæn lou itəm tatarisig-in itəm əh təmə, ‘On-akolkeike ik mīn neen tahmen-pæn əm məmə natolkeike atip ik.’ Lou kit tikə mīn taprəkis-in lou mil əh.”

³² Kæn iəgətun əh rəha Lou təmə, “Iəgətun, rəham nəghatən tətutip. Nəmən pahrien məmə Iərəmərə əmun in Uhgīn. Uhgīn kit mīn tikə.

³³ Kæn okotolkeike Uhgīn e nikitat rafin, ne nətəligən rafin rəhatat, ne nəsanənən rafin rəhatat, kæn motolkeike kitat mīn neen məmə kotalkeike atip kitat mīn. Təwīr pik məmə okotətəu-pæn lou mil əh taprəkis-in nuwaan atipən nat megəh ne sakrifais mīn rafin itəm Lou tatən.”

³⁴ Kæn Iesu təmehm məmə rəhan nəghatən tenatig pik, kæn tən-ipən ron məmə, “Ik ninuwa iuəhkīr o nərəmərəən rəha Uhgīn.” Kæn ilat rafin kīnotəgīn nətapəh-in mīnən nəghatən ron.

*Mesaea sənəmə mipi Tefit əm, mətə rəhan
mīn etəm-iasol
(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)*

³⁵ Nian Iesu təmatəgətun netəmim əpəh e Nimə Rəha Uhgīn, kæn matətapəh-in nəghatən kit kəm ilat məmə, “?Tahro iəgətun mīn rəha Lou kotəmə Mesaea u in mipi Tefit?

³⁶ Narmin Rəha Uhgīn təmos-ipən nenatigən kəm Tefit məmə otən məmə,
‘Uhgīn təmən-ipən kəm rəhak Iərəmərə məmə,
Əpələh u e rəhk-matip, ikīn rəha nəsanənən ne
nīsiaiīən,
mətəarus-pæn oekos-iəhau rəham tikimīr mīn
məlin-pæn ilat əpəh ləhau e nelkəm.’

³⁷ Tefit atip tāmən māmə Mesaea in rəhan Iərəmərə. ? Kən okəmə mipi Tefit atip əm, kən tahro matol rəhan Iərəmərə?” Kən netəm min un kəmotətəlig-in Iesu kəmotagien pik o rəhan nəghatən.

*Netəmim okoatato wir ilat o iəgətun min rəha Lou
(Mat 23:1-36; Luk 20:45-47)*

³⁸ Nian Iesu təmatəgətun ilat kən māmə, “Oatato wir itəmat o iəgətun min rəha Lou itəm kotolkeike nuwinən e kot əfəməh motaliwək e suatip, kən netəmim koatos-ipən nisiiən kəm ilat.

³⁹ Kən motolkeike māmə okotəpələh aupən e nimə rəha nuəfiminən. Kən e nian rəha lafet, ilat koatolkeike māmə okotuwin kəpələh-pən aupən ikin rəha nisiiən.

⁴⁰ Kən motakləh-in nimə min rəha nəutahlimis min, kən moteiuə əm katəfak kaifəməh māmə okotol pəs netəmim kotisiai-in ilat, məto okəpanol nalpinən kəm ilat taprəkis.”

*Məni rəha nəutahlimis
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Kən Iesu təmatəpələh əpəh e Nimə Rəha Uhgın iuəhkır o pokis katəraikin-pən məni ikin matehm netəmim tepət kotəraikin-pən məni rəhalat. Kən netəm rəhalat nautə tepət kotəraikin-pən məni asol min. ⁴² Kən nəutahlimis kit ian-rat təmaii-pən məni əkəku kəiu əm.*

⁴³ Kən Iesu təmaun-in rəhan min netəmim kotuwa kən māmə, “Iatən-ipinə kəm itəmat māmə nəutahlimis əh ian-rat pahrien, məto in təməraikin-pən məni asol taprəkis-in rəha netəmim min rafin.

---

* **12:42:** Məni u tahmen-pən e tuente fatu.   **12:43:** 2 Kor 8:12

44 Ilat kəmotərakin-pən rəhalat məni, məto tərət mīn əpəh latuənu. Məto nəutahlīmīs u itəm in ian-rat pahrien, in təmos-ipən rafin məni rəhan o nos-nəmtinən niğın nagwənən, kən tikə mīn əh-ikin.”

13

Iesu təmə Nimə Rəha Uhgīn otīsas
(*Mat 24:1-2; Luk 21:5-6*)

¹ Nian Iesu təmatiet e Nimə Rəha Uhgīn, kən rəhan kit netəm tuelef təmənpən rən məmə, “!Iəgətun, əplan-tu kəpiel asol mīn ne nimə mīn, kotəwir!”*

² Kən məto Iesu təmə, “Itəmat nakoatehm natimnat mīn əh, məto nian otatuwa itəm netənim okotohalkin-ohalkin kəpiel mīn rəha nimə mīn əh, inəh kəpiel kit otəsətulən əh-ikin tatətul ikin roiu.”

Nahməən asol otuwa
(*Mat 24:3-14; Luk 21:7-19*)

³ Uarisig lan, Iesu təmuwīn matəpələh əpəh e Nītət Rəha Niğ U Olif ikin kitun nəplanən Nimə Rəha Uhgīn entənipən-pən. Kən Jemes, Jon, Pita ne Antru kəmotuwa rən ilat pīsīn əm.

⁴ Kən moatətapəh rən məmə, “? Ən-tu məmə natimnat mīn əh okotuwa nəghan? ?Kən nəmtətin ahro u otol pəs ekotitun məmə tīnol nian ətuatip əh-roiu rəha natimnat mīn əh?”

⁵ Kən Iesu təmənpən kəm ilat məmə, “On-akoatəto wīr itəmat o netənim, məsotegəhan-inən məmə koteiuə-in itəmat.

* **13:1:** E Nimə Rəha Uhgīn, kəmol nimə mīn e kəpiel asol mīn. Neen rəhalat kotəfigəm tahmen e foti-faif-tausan kilo. **13:2:** Luk 19:44

6 Kæn mæto netæmim tepæt okæpanotuwa e nærgæk, kit otæn mæmæ in Mesaea, kit otæn mæmæ in, kæn moteiuæ-in netæmim tepæt.

7 “Kæn okæmæ nakotæto mæmæ netæmim neen koatæmou æpæh iuæhkîr otæmat, kæn motæto min mæmæ neen min æpæh isæu kotoh min ilat min, mæto niganmæpîtæmat otæsasiepæn. Natimnat min æh okotaupæn motuwa pahrien, mæto sænæmæ namnun nian æh tinatuwa.

8 Nitæn asol min okotæluagin, kæn kantri min okotoh min ilat min, kæn namig asol otæpanol ikin min rafin, kæn næumis asol otus netæmim, mæto natimnat min æh nætuounæn æm ræha nahmææn itæm otæpanuwa, kotahmen æm e pætan itæm tæmol nærpîn, kæn mætuoun matæto nahmææn mæmæ otæsuwæhæn temæk.

9 “Onakoatæto wîr itæmat. Okilæs itæmat kan nakotætul e niganæmti kaonsel, kæn okoh itæmat æpæh imæ e nimæ ræha nuæfiminæn min, kæn onækotætul aupæn e netæm-iasol ræha kapman ne kig min mæto-inu ræhak min u netæmim itæmat. Kæn onækotæn-iaræp Namnusæn Tæwîr kæm ilat.

10 Mæto okaupæn kæn-iaræp Namnusæn Tæwîr kæm netæmim ikin min rafin un, kæn namnun nian tæpanuwa.

11 “Okæmæ okotuwa motilæs itæmat kætæn mæmæ onækotætul e kaonsel, kæn nikitæmat tæsæht pikæn mæmæ onækotæn naka. E nian ætuatip æh, onækotæn-iaræp æm næghatæn u Uhgîn otos-ipinæ kæm itæmat, mæto-inu næghatæn u onækotæn, sænæmæ ræhatæmat næghatæn, mæto ræha Narmîn Ræha Uhgîn otos-ipinæ.

12 “Netəmim okotegəhan-in-pən pialat ətuatip mın kəm rəhalat tıkimir mın məmə okotohamnu ilat, kən tata mın okotol mihin mın kəm nenətılət ətuatip mın, kən nisualkələh okotətul motol nolən ahmen mın əm kəm rəhalat tata mın ne mama mın məmə okotohamnu ilat.

13 Netəmim rafin okotetəhau itəmat o nərgək. Məto etəm otətul əskasik mətoarus-pən natimnat mın un okotol namnun, kən Uhgın otosmegəh.”

*Nahməən asol əpəh Jerusalem
(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)*

14 “Nian əh, onəkotəplan ‘nat itəm Uhgın tatetəhau, kən matol Nimə Rəha Uhgın tamkimik.’ (Etəm tətəfin nəghatən u, in otəkəike megəs-in mitun nıpətin.) Kən e nian əh, netəm Jutia okotəkəike motaiu moatatig əpəh e nitot mın.

15 Etəm tətameg ihluə e rəhan nimə, kən okol təsuwın mınən e nıpəg noa nimə məmik rəhan natimnat. Otaiu əm magım.

16 Okəmə etəm otitasum, kən okol təsuwın mınən latuənu o rəhan nıməhan məmik. Otaiu əm magım.

17 “!Kəsi! Nahməən asol o nıpitan itəm kəmotol nərpilat ne nıpitan kotapinahin nisualkələh. E nian əh okotos pık nahməən.

18 Otəfak əsanən kəm Uhgın məmə natimnat mın əh okəsotuwamən e nian rəha nətəpən, inəh nian rəha nalip ne nuhuən ne,

19 məto-inu e nian əh, nahməən asol kəməsehmən kit ne kol mihin nəhlan e nian Uhgın təmətuoun mol natimnat mətoarus-pa u-roiu ne.

Kən okəsehm mīnən nahməən asol kit tol min-nəhlan.

²⁰ Məto Uhgīn tāmətatiḗp əkuəkīr nīan əh. Okəmə tāməsətatiḗpən, kən suah kit okol tāməsəmegəhən. In tāmətatiḗp rəkīs nīan əh o rəhan mīn netāmim itəm tīnəmitəḗpun rəkīs ilat məmə rəhan mīn.

²¹ “E nīan əh, okəmə suah kit otən məmə, ‘! Əḗlan-tu Mesaea əḗ!’ o ‘!Əḗlan-tu in əḗh!’ məto onakəsotahətətəən lan.

²² Onakəsotahətətəən lan məto-inu, Mesaea eiua neen, ne ien eiua mīn, ilat okotuwa motol nat ḗḗḗḗ mīn, motol nat netāmim kotaut ron moteiua əm. Ilat okotalkut məmə okəmə kotitun nolən, kən okotiūw-rəkīs netəm mīn u itəm Uhgīn tīnəmitəḗpun rəkīs ilat.

²³ !O natimnat mīn əh, oatəto! Enaupən rəkīs mīnən-iarəḗ rafīn natimnat mīn əh kəm itəmat.”

*Nīan rəha Neti Etāmim otuwa
(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)*

²⁴ “Kən e nīan nahməən asol əh otikə,
‘kən mit otəḗḗ,
kən məwīg otəsasiəən,

²⁵ kən məhau mīn e neai okotīsas
kən natimnat asol mīn ikīn e neai okotəloal.’

²⁶ Kən netāmim okotəḗlan io Neti Etāmim oekuwa e napuə e rəhak nəsanənən ne nepətən əhag-əhag asol rəhak itəm otasiəḗḗḗ rafīn io.†

²⁷ Kən e nīan əh, oekahl-ipən nagelo mīn rəhak kotuwīn motəmīk netəm mīn u Uhgīn tāmītəḗpun ilat motuwa, kargətāin əm ilat kitīəh. Nagelo mīn

---

13:19: Dan 12:1; Nol Əḗḗ 7:14   **13:22:** Nol Əḗḗ 13:13   **13:25:** Aes 13:10; 34:4; Joel 2:10   † **13:26:** Afīn-tu Dan 7:13   **13:26:** Nol Əḗḗ 1:7

okotuwɪn e nɪtən mɪn rafɪn aɣɪn e nətueintən məmə okotəmɪk ilat.

Kəruru nian itəm
Neti Etəmim otuwa lan
(Mat 24:32-36; Luk 21:29-33)

²⁸ “Nikitəmat otəkəike matəht nɪɣ u fik. Nian ətuatɪp itəm nelmɪn mɪn kɪnotətuoun katəwɪə, kən nɪmalɪn mɪn kɪnoatərget, itəmat nəkotɪtun məmə nian əh inəh itəm nakotasum lan rəhatəmat.

²⁹ Kən e nolən ahmen mɪn əm, nian nakotehm məmə natɪmnat mɪn u kɪnoatuwa, kən nəkotɪtun əm məmə otəsuwəhən ekuwa mɪn roiu aɣɪn.

³⁰ Iatən pahrien kəm itəmat məmə netəmim itəm kotatɪɣ u-roiu, okol kəsotɪmɪs rafɪnən mətoarus natɪmnat mɪn əh okotuwə kol nɪpahrienən lan.

³¹ Neai ne nətueintən okiakə, məto nəghatən mɪn rəhak okol kəsotikəən.

³² Suah kit təsɪtunən nian o aua ətuatɪp rəha natɪmnat mɪn əh. Nagelo mɪn əpəh e neai kotəruru, kən io mɪn Neti Etəmim ekəruru. Məto Tata Uhgɪn əm in tɪtun nian ətuatɪp əh.

Itəmat onakoatəto wɪr itəmat
(Mat 24:42-44)

³³ “Onakoatəto wɪr itəmat moataiir, məto-inu itəmat nəkotəruru nian əh rəhak oekuwa lan məmə otuwa nəghan.

³⁴ Otahmen e etəm-iasol kit tatuwɪn məmə otaliwək əpəh ik pɪspɪs kit, kən məlɪn rəhan mɪn iolwək məmə okotehm rəhan natɪmnat, kən mos-ɪpən rəhalat mɪn wək kitiəh kitiəh. Kən mən-ɪpən kəm itəm e nəfiluə məmə otɪtaiir.

³⁵ “Kən itəmat onəkotaiir məto-inu itəmat nəkotəruru nian ɪərəməərə rəha nɪmə un otuwa

lan. Kæruru mæmæ otuwa ehnaipæn, o lapin, o fetukai tinatæririkrik, o mit tinatær.

³⁶ Kæruru, okæmæ naka otuwa ueiuæhai æm. ! Tæsæwiræn mæmæ nakotapil nian in otuwa!

³⁷ ! Mæto næghatæn un itæm ekatæn-ipinæ kæm itæmat, ekatæn min kæm netæmim min rafin mæmæ okotaiir!”

14

Netæm-iasol kæmoteam-in suatip o Iesu mæmæ okotoh

(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

¹ Nian kæiu æm æh-ikin kæpanol lafet mil lan ræha Nuhagego-inæn ne Pret u is Tikæ Lan. Kæn pris asol min, ne iægætun min ræha Lou kæmoteam-in suatip o Iesu mæmæ okotilæs anion motohamnu.

² Kæn kotæmæ okæsotolæn e nian ræha lafet mæto-inu kætah nimanin netæmim okotæmou okæmæ kotitun mæmæ kæmotohamnu Iesu.

Pætæn kit tæmau ræhn-kapæ Iesu e senta

(Mat 26:6-13; Jon 12:1-8)

³ Kæn Iesu tæmætätig æpæh Petani ima Saimon u leprosi tæmatol aupæn. Nian tæmætægwæn, kæn pætæn kit tæmos senta kit tæmæ e pætæl u kæmol e kæpiel itæm næmtin tiækis, katæn mæmæ alapasta. Senta u, næmiæwin tæwir, kæn næmtin tiækis, kæmol e noki nato, nig kit. Kæn pætæn æh tæmæht-irækis, mau ræhn-kapæ Iesu e senta æh.

⁴ Kæn netæmim neen kæmotæpælæh æh-ikin, nemæha tæmol ilat, kæn moatæn-ipæn kæm ilat min mæmæ, “?Tahro matærækin senta?”

⁵ !Okol tapol-salim-in tapos mæni asol tahmen e tri-hanrit tenarius, * mitun nos-ipænən kəm ian-rat min!" Kən moatəhai moatəhai.

⁶ Mæto Iesu tæmæ, " !Otapəs-ta! ? Nakotəhai o naka? In tæmol nat wır kəm io.

⁷ Nian min rafin itəmat ian-rat min nəkotatig, kən okəmæ nakotolkeike, nəkotitun nol-wırən kəm ilat, mæto io ekisatigən nian rafin kitat min itəmat.

⁸ Pətan u tæmol nat u in titun. Təmau nipətik mæmæ otol əpen-əpenə o nian okəpanitənim io.

⁹ Ekatan pahrien kəm itəmat mæmæ, ikin min rafin okəpanamnus-iarəp Namnusən Təwır, kən kəpanamnus min nat u pətan u tæmol mæmæ okəsaluinən."

*Jutas tæmən mæmæ
otegəhan-in Iesu*

(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Kən Jutas Iskariot in e netəm tuelef rəha Iesu, tæmuwin mehm pris asol min mæmæ otegəhan-in-pən Iesu kəm ilat.

¹¹ Nian kəmotəto rəhan nəghatən, kən kəmotagien ron, motəmæ okəpanotos-ipən mæni kit kəm in. Kən Jutas təmatəsahgin əm nian wır mæmæ otuwa kən otegəhan-in Iesu lan kəm ilat.

*Nol əpen-əpenəən o lafet rəha Nuhagego-inən
(Mat 26:17-19; Luk 22:7-13)*

¹² Nian tinuwa o nolən lafet rəha Pret U Is Tikə Lan, kən kınatətuoun nolən lafet, kən nolən rəhalat katoh neti sipsip o lafet rəha Nuhagego-inən. E nian əh, netənim min rəha Iesu kəmotuwa ron

---

* **14:5:** Roiu, tri-hanrit tenarius tahmen e tri-hanrit-taosan vatu.
14:7: Dut 15:11   **14:8:** Jon 19:40

motəmә, “?Nakolkeike mämә ekotuwın hiә motol әpen-әpenә ikin mämә onәkol lafet ikin rәha Nuhagego-inән?”

¹³ Kән Iesu tәmahl-ipән rәhan kәiu etәmim mil mämә, “Onakian әh taon muәplan suah kit tatәhun pәtәl asol kit tәmәtu-pән nәhau lan, kән nakuәtәu-pән.

¹⁴ Әpәh e nimә itәm tatuwın-pән ikin, kән nakuәtapәh o etәm-iasol rәha nimә un mämә, “?Iәgәtun tәmә noan u in hiә mämә itimat in ne rәhan mın netәmim ekotagwән ikin e lafet rәha Nuhagego-inән?”

¹⁵ Kән in otәgәtun noan asol u in ilis agın kinәmәlin wir rәkis natimnat ikin. Onakian әm mioal nigitat ikin nagwәнән.”

¹⁶ Kән kәmian taon muәplan natimnat tahmen-pән әm mämә inu Iesu tәmән mihin ne. Kән ilau kәmioal әpen-әpenә e nagwәнән ikin rәha lafet rәha Nuhagego-inән.

Iesu tәmән-iarәp mämә Jutas otegәhan-in-pән in

(Mat 26:20-25; Luk 22:14, 21-23;

Jon 13:21-30)

¹⁷ Tinehnaipән, Iesu ne rәhan netәm tuelef kәmotuwa,

¹⁸ motagwән e tepil. Iesu tәmән-ipән kәm ilat mämә, “Ekatән pahrien kәm itәmat mämә itәmat kit u ikin-u roiu kotagwән kәlәh kitat min, otegәhan-in-pән io kәm rәhak mın tikimır.”

¹⁹ Kән rәhan mın netәmim nikilat tәmәpou agın, kән moatәtapәh kitiәh kitiәh ron mämә, “?Ei, Iәrәmәrә, pah u? ?Io?”

²⁰ Kæn Iesu tæmæn-ipæn kæm ilat mæmæ, “Itæmat æm kit u netæm tuelef u koateer-pæn pîret e pesin kitiāh moatun.

²¹ Kæn io Neti Etæmim oekæike mîmîs mæmæ inu Naoa Ræha Uhgîn tæmæn mihin ne, mæto kæsi o suah æh kæt kæsua itæm otegæhan-in-pæn io Neti Etæmim. !Tæmæwir æm mæmæ in tæmæsaiir-pa-mæn!”

Iesu ne kæmotagwæn e lafet ræha Nuhagego-inæn

(Mat 26:26-30; Luk 22:15-20;

1 Kor 11:23-25)

²² E nian kæmoatagwæn, Iesu tæmos pîret mæfak mæn tagkiu ron kæm Uhgîn, kæn mæmkas mos-ipæn kæm ilat mæmæ, “Otos, inu nipætik.”

²³ Matig mos mîn kap wain mæfak mæn tagkiu ron kæm Uhgîn, mos-ipæn kæm ilat, kæn ilat rafin kæmotænîm-pæn lan.

²⁴ Kæn tæmæn-ipæn kæm ilat mæmæ, “Inu nitak itæm tatol mæmæ nænîækisæn ræha nasituæn in tatætul matæmegæh. Nitak u okæhtæg o netæmim tepæt mæmæ ofafæl rækis ræhalat tæfagæ rat mîn.

²⁵ Ekætæn pahrien kæm itæmat mæmæ oekæsænîm mînæn wain u mætoarus-pæn oepanænîm mîn ikin Uhgîn otæræmæra ikin.”

²⁶ Kæn motan napuæn, uarisig kæpanotiet motuwîn æpæh Nitot Ræha Nig U Olif.

Iesu tæmæn-iaræp mæmæ

Pita otæpanæn mæmæ in

tæruu Iesu

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34;

Jon 13:36-38)

²⁷ Kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Itəmat rafin un onəpanotagim-tənin io məto-inu, Naoa Rəha Uhgın tinəmən rəkis mihin aupən məmə Uhgın otəpanoh etənim rəha nehmən sipsip mın, kən sipsip mın okotaiu kitiah kitiah.

²⁸ Məto o nian oekəmegəh mın, ekaupən-in itəmat muwın əpəh Kalili.”

²⁹ Məto Pita təmə, “Nat əpnapın ilat rafin okotagim-tənin ik, məto io əm un okol ekəsagim-təninən ik.”

³⁰ Kən Iesu təmən-ipən kəm in məmə, “Iatən pahrien kəm ik məmə o lapın huə, nian mənig otəsimmənən əh mau kəiu, kən ik onakən mau kisil məmə nəkəruru io.”

³¹ Məto Pita təmən əskasik məmə, “Nat əpnapın ekəkəike mımis kilau mın ik, okol ekəsənən məmə ekəruru ik.” Kən rəhan rafin netənim kotən mın tahmen e Pita.

Iesu təmuwın matəfak

əpəh Ketsemani

(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Kən lapın kəmotuwın əpəh kəmահwınu ikin kit, nərgin u Ketsemani, kən Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “Otəpələh u ikin-u, pəs ekuwın məfak.”

³³ Kən mit Pita, Jemes ne Jon motuwın, kən nikin tinatahmə pik, kən tinəto tərət agın.

³⁴ Kən məmə, “Nikik titahmə pik, kən iuəhkır ekımis lan. Atəhaləpələh u ikin-u matəhalair.”

³⁵ Kən muwın məsin mın meiuaiu morin e nisip matəfak məmə, “Okəmə suatıp kit mın əh-ikin, pəs nian əfigəm u otəsuwamən ron io.”

14:27: Sek 13:7   **14:28:** Mat 28:16; Mak 16:7   **14:31:** Jon 11:16

14:32: Jon 18:1   **14:34:** Jon 12:27

³⁶ Kæn matəfak məmə, “Apa,” (u nīpətīn təmə rəhak tata), “ik nəkitun nolən natīmnat mīn rafīn. Awe, os-irəkis nahməən mīn u itəm okəpanotuwa. Məto əsolən rəhak nətəlīgən, məto ol nat naka itəm ik əm nakolkeike.”

³⁷ Kæn mītəlīg-pa məto rəhan etəmim mīləhal kīnəhlapīl. Kæn tən-ipən kəm Pita məmə, “?Saimon, nakatapīl, o? ?Tahro nəsaiirən-tu aua kitīəh əm?”

³⁸ Kæn mən-ipən kəm iləhal məmə, “Onakəhlaiir mətəhaləfak matəhaləhm wīr məmə onakəsəhaluwīnən e nelmi ios-ipən-os-ipən. Nīkitəməhal tolkeike, məto nīpətītəməhal təpou.”

³⁹ Kæn təmapəs mīn iləhal, mītəlīg-pən mīn matəfak matən əm nat kitīəh.

⁴⁰ Kæn mītəlīg-pa mīn, məto kīnəhlapīl mīn, mīnəhaləruru nāiirən, kæn mīnəhaləruru mīn məmə okəhalən-ipən naka kəm in.

⁴¹ Təmuwīn mīn kæn mītəlīg-pa mau kisīl, məto kətəhlapīl, kæn təmən-ipən kəm iləhal məmə, “? Nakatəhalapīl əh mətəhlameg? !Nahmen! Nian tīnuwa məmə io Netī Etəmim okegəhan-in-pən io e nelmi netəm nol təfagə rat.

⁴² !Halətul-ta, kotuwīn! Əhaləplan, etəmim u tategəhan-in-pən io, in tatuwa.”

*Tikimīr mīn rəha Iesu kəmotaskəlīm in
(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53;
Jon 18:3-12)*

⁴³ Iesu təmatahghat əh, kæn Jutas in e netəm tuelef rəhan mīn tītaupən-in nīmanīn netəmim. Neen kotəmīk naip rəha nəluaginən, ne kəsou-əsou motuwa. Netəm mīn un, pris asol mīn, ne iəgətun

min rəha Lou, ne netəm-iasol rəha netəm Isrel kəmotahl-ipa ilat.

⁴⁴ Suah un tategəhan-in Iesu kəm ilat tinəmən rəkis kəm ilat məmə, “Suah əh oekətuilim-pən lan u, nəkotitun əm məmə suah əh in əh. !Nakotaskəlīm motos motuwīn motaskəlīm wīr!”

⁴⁵ Kən əmun Jutas təmuwa iuəhkīr o Iesu, kən mən məmə, “Iəgətun,” kən mətuilim-pən lan.

⁴⁶ Kən netəm min əh kəmotuwa motaskəlīm tiəkis.

⁴⁷ Məto ilat kit rəha Iesu təmatətul iuəhkīr olat təmew rəhan naip e nəmeen mətatip rəkis matəlgi slef kit lan rəha pris asol aɡin.

⁴⁸ Kən Iesu təmə, “?Təhro nakotəmīk naip asol rəha nəluaginən ne kəsou-əsou motuwa məmə onəkotiləs io? ?Nikitəmat təht məmə io emit netəmim muwīn kotəluagin o kapman, o kəm-naka io iohamnu itəm kit?”

⁴⁹ Nian min rafin kitat min itəmat əpəh e Nimə Rəha Uhgīn ekatəgətun netəmim ikīn. ?Kən nakotəhro məsotaskəlīmən io? Məto nat Naəa Rəha Uhgīn təmən, otəkəike muwa mol nīpahrienən lan.”

⁵⁰ Kən rəhan min rafin netəmim kīnotapəs in, kən motaɡim-tənin.

⁵¹ Kən etəm aluə kit itəm təməlkəhau-in nīməhan kit, matuarisig-in Iesu, kən netəmim neen kəmotiləs, kiləs-arəpən lan,

⁵² kən rəhn nīməhan tikis, taiu piəpiə əm maɡim.

Iesu təmətul e nīɡanəmti kaonsel min

(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)

⁵³ Kæn titalugin əh, kəmos Iesu motuwın əpəh ima pris asol agın u katuəfımın rafın pris asol mın, ne iəgətun mın rəha Lou, ne netəm-iasol rəha netəm Isrel ikin.

⁵⁴ Kæn Pita tan təlig-təlig muarisig-in ilat muwın əpəh latuənu ima pris asol agın ikin. Kæn təmuwın əpəh e iat matəpələh ilat mopael mın rəha pris asol agın moatəto nıgəm.

⁵⁵ Kæn pris asol mın ne netəmim rafın rəha kaonsel kəmoategəs-in nıpəgnəmtın mın neen e Iesu məmə okotohamnu ron. Məto kəsotehmən kit ne.

⁵⁶ Kæn netəmim tepət kəmotəiuə e Iesu, məto rəhalat nəghatən tətaiu pısın-pısın.

⁵⁷ Kæn neen kotətul moteiuə lan məmə,

⁵⁸ “Emotəto təmən məmə otərəkin Nımə Rəha Uhgın u netəmim əm kəmotol e nelmılat, məto e nian tatol kısıl lan, təpanıləkin mın nıtain u kəsolən e nelmıtəm.”

⁵⁹ Kəmotən nəhlan məto ilat mın, rəhalat nəghatən tətaiu pısın-pısın.

⁶⁰ Kæn pris asol agın təmətul aupən-in ilat kæn mən-ıpən kəm Iesu məmə, “?Tahro nə səghatən? ? Tahro e nəghatən mın əh itəm koatən-ıarəp tatıləs pıkən ik?”

⁶¹ Məto Iesu təpnapın əm mə səghatən, kæn pris asol agın apon təmən-ıpən mın məmə, “?Tahro? ? Ik Mesaea u Neti Etəm katənwiwi?”

⁶² Kæn Iesu təmə, “!Əwəh, io u! Onəpanotehm io Neti Etəmim ekatəpələh e rəhn matıp Uhgın u nahgın tepət, kæn panotehm mın io e napuə e neai ekatuwa.”

⁶³ Kæn pris asol agın tearəsin rəhan natımnat məto-inu nıkin təmərat o nəghatən rəha Iesu, kæn

məmə, “Okəsotegəs-in minən suah kit məmə otən min nat kit lan.

⁶⁴ !Ninəmotəto rəkis tatəghat rat e Uhgīn! ? Nakotahrətəlig? ?Okotahro suah u?” Kən ilat rafin kəmotən məmə otəkəike mīmīs.

⁶⁵ Kən kəmotol milə e Iesu, kən neen kəmotagəh lan, neen kotəlis niganəmtin motoh kən motəmə, “! Ei, ik ien rəha Uhgīn! !Ən-tu məmə pah u təmoh ik!” Kən mopael min rəha pris asol agin kəmotem.

*Pita təmən məmə
in təruru Iesu*

*(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62;
Jon 18:15-27)*

⁶⁶ Kən Pita təmətan əh əpəh ləhau e iat. Kən slef pətan kit rəha pris asol agin təmuwa.

⁶⁷ Kən məplan tatəto nigəm, kən təmisilu wir məmə, “!k min itəmlau Iesu etəm Nasaret nəmatuan.”

⁶⁸ Məto Pita təmən-iamnin, kən məmə, “!əkəruru nat un nakatən,” kən muwin matətul əpəh e ket rəha iat. Kən mənig kit təmimnən.

⁶⁹ Kən pətan un təmehm min ikin əh, kən mən- ipən kəm netəm kotətul əh-ikin məmə, “Suah u in ilat kit.”

⁷⁰ Məto Pita təmən-iamnin min.

Kən təsuwəhən, netəm kotətul əh-ikin kəmotən- ipən min kəm in məmə, “Nipahrienən, ik min ilat kit məto-inu ekotitun məmə ik etəm Kalili.”

⁷¹ Məto tinətuoun maun-in nəratən min koatisi- pən o Uhgīn moatuwa ron okəmə teiuə. Kən təmos noanawil məmə, “!əkəruru suah əh nakotəghat- in!”

⁷² Kæn roiu agin-əh min mænig tinimnən min, kæn nikin tinəht nəghatən rəha Iesu məmə təmən minu lan məmə, “Mænig otəsimnənən əh mau kæiu, kæn ik onakən mau kisil məmə nəkəruru io.” Kæn Pita tinəto tərət kæn mətəsək.

15

*Iesu təmətul e
niganəmti Pailat*

*(Mat 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5;
Jon 18:28-38)*

¹ Kæn laulaugin agin pris asol min, ne netəm-iasol rəha netəm Isrel, ne iəgətun min rəha Lou, ne netəmim min rafin rəha kaonsel kəmotuəfimīn ilat min, kæn moatələhəu nəghatən kit məmə okotohamnu Iesu. Kəmotən-ipən kəm netəmim neen məmə okotəlis Iesu kæn motit motuwīn motəhlman-pən e nelmi Pailat, u kapman asol rəhalat.

² Kæn Pailat təmətapəh ron məmə, “?Ik kig rəha netəm Isrel?” Kæn məto Iesu təmə, “Ik nəmən mihin.”

³ Kæn pris asol min kəmotən-iarəp nolən tepət lan.

⁴ Kæn Pailat təmətapəh ron məmə, “?Tahro nakəsuhəlpinən? ?Nəməto kəmotən nīpəgnəmtin tepət lam?”

⁵ Məto Iesu təsəghat minən, təməpnəpin əm, kæn Pailat narmin təmiwīg ron.

Pailat təmən məmə Iesu otəkəike mimis
*(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25;
Jon 18:39–19:16)*

6 E nup mīn rafin, nian katol lafet lan rəha Nuhagego-inən, nolən rəha kapman u Pailat məmə in otahl-iarəp suah əpnapin əm kit e kalapus, suah kit itəm netəm Isrel kəmoatən.

7 Kən suah kit u, nərgin u Parapas, tətətig e kalapus ilat in mīn neen, mətə-inu kəmotohamnu etəmim e nian kəmatəmou o kapman.

8 Kən nīmanin netəmim kəmotuwa o Pailat motən-ipən kəm in məmə otol əm nat kitəh tahmen-pən e itəm tatol nian mīn, mahl-iarəp suah kit e kalapus.

9 Kən Pailat təmətapəh olat məmə, “? Nako-tolkeike məmə ekahl-iarəp kig rəha netəm Isrel?”

10 Təmən nəhlan mətə-inu in tīnitun rəkis məmə pris asol mīn kəmos-ipən Iesu e nelmin mətə-inu kotətəhak.

11 Mətə pris asol mīn kəmotəkəike kəm nīmanin netəmim məmə okotəuhlin nətəligən rəhalat. Kən ilat kəmotətapəh o Pailat məmə otahl-iarəp Parapas, mətə sənəmə Iesu.

12 Kən Pailat təmətapəh olat məmə, “? Mətə ekahro e suah u itəmat nəmotəmə in kig rəha netəm Isrel?”

13 Kən kəmotagət əfəməh məmə, “!Okəht-ipən e nig kəməluau!”

14 Kən Pailat təmətapəh mīn olat məmə, “?Nolən tərət naka u suah u təmol?” Mətə kəmotagət əfəməh mīn məmə, “!Okəht-ipən e nig kəməluau!”

15 Kən Pailat təmolkeike məmə otol nikilat, kən mahl-iarəp Parapas, kən məhlman-pən Iesu e nelmi rəhan mopael mīn məmə okotalis motətu-pər e nig kəməluau.

*Mopael min kəmoatol
milə e Iesu
(Mat 27:27-31; Jon 19:2-3)*

¹⁶ Kən mopael min rəha Pailat kotiləs Iesu motuwın əpəh imə e nimə asol rəha kapman, katən məmə Praetorium. Kən kəmotəun-in rafin mopael min kotuwa kitəlau lan.

¹⁷ Kən motuwın-in-pən kot asiə tahmen əm e kot rəha kig, kən motuarin-uarin nol itəm tol nihlən-nihlən motol hat lan itəm tahmen e hat rəha kig, kən motəfauin-pən kəm in.

¹⁸ Kən motol milə lan motəmə, “Itimat ekotos-ipinə nisiiəin kəm ik, kig rəha netəm Isrel.”

¹⁹ Kən motoh rəhn-kapə e noanig, motagəh lan, motisin nulilat məmə koatos-ipən nisiiəin eiuən kəm in.

²⁰ Nian kəmotahkul rəkis lan, kən motapeg rəkis kot asiə un, kən motuwın-in-pən əh rəhan natimnat, kən motit motuwın məmə okotəht-ipən e nig kəməluau.

*Kəməht-ipən Iesu e
nig kəməluau
(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43;
Jon 19:17-27)*

²¹ E suatip, kəmotehm suah kit etəm Saerin, nərgin u Saimon. In tata rəha Aleksanta ne Rufas. Tatuwin Jerusalem, kən moatəkəike kəm in məmə otiləs nig kəluau. ²² Kən kəmotit Iesu motuwın əpəh ikin kit katən məmə, Kolkota, u nipətin təmə Louipil-uipil.

23 Kən kəmos-ıpən wain u kəmol pıləh-pıləh ilau mərisin u mır məmə otənim pəs təsətoən nahməən e nıpətın, məto tapəs nənimən.

24 Kən kəmotiləs İesu motuwın motəht-ıpən e nig kəməluau. Kən motor rəhan natımnat moturın tais ron məmə pah otos.

25 Kəmətu-pər İesu e nig kəməluau e nain kilok laulaugin,

26 kən motəte-rəkis nıpəgnəmtın u kəmotehm lan məmə, IN KIG RƏHA NETƏM İSREL, kən motəht-ıpən nəghatən un e rəhan nig kəməluau.

27 Kən etəmim kəiu itəm kətuəluagin o kapman mətioh netəmim, kəmətu-pər ilau e nig kəluau, kit e nıkalın matıp, kit e nıkalın mol.*

29 Kən netəmim itəm kotaliwək e suatıp, moatanu-anu rəhn-kapəlat kəm in moatol mılə lan motəmə, “Ei, ik nəmən məmə onakərəkın Nımə Rəha Uhgın kən nian tatol kışil lan u, nəpaniləkın mın in pışin.

30 Eiuaiu-tu e nig kəməluau un, mosmegəh atıp-tu lam.”

31 Pris asol mın ne iəgətun mın rəha Lou kəmotol əm nat kitıəh motalah-əmnı motəmə, “Təmasıtu e netəmim tepət, məto okol təsasıtu atıpən lan.

32 Təwır pəs kitat kotehm-tu Mesaea u, kig rəha netəm İsel, oteiuaiu e nig kəməluau pəs kitat koatəplan motahatətə lan.” Kən etəmim mil u katəhaləkul iləhal İesu kınatuən mın nəghatən rat lan.

15:24: Sam 22:18 * 15:27: E kopi oas mın tepət rəha Niuteste-man itəm kəməte e nəghatən Kris aupən, ves 28 tika. 15:29: Sam 22:7; 109:25; Mak 14:58

Iesu tinimis
 (Mat 27:45-56; Luk 23:44-49;
 Jon 19:28-30)

³³ Kən e tuelef klok mətəarus-pən tri klok, napinəpən təmeiuaiu mirəfin nat.

³⁴ Kən e tri kilok Iesu təmagət əfəməh məmə, “!Eloi, Eloi! ?Lama sapaktani?” Nipətin rəhan nəghatən təmə, “!Uhgın rəhak, Uhgın rəhak! ? Tahro nakatapəs io?”

³⁵ Netəmim neen kəmoatətul əh-ikin kəməsətəto wırən nəghatən un, kəmotən məmə, “Haləto-tu. Tətaun-in Elaija.”

³⁶ Kən ilat kit təmaiu muwın miuw-pən wain u tagın e nat kit tame-ame tahmen e katən, marupər e nuwig tuwın o Iesu məmə otənim. Kən məmə, “Pəs-tu kotehm-tu məmə Elaija otuwa mİLəs-iəhau, o kəp.”

³⁷ Məto Iesu təmagət əfəməh mın, kən rəhan namegən tiet.

³⁸ Kən əpəh e Nimə Rəha Uhgın, nıməhan itəm tatəkulosig-in İkin Tasim Agın İkin, təməhap məsin kəiu əpəh ilis mətəarus-pa əpəh ləhau. ³⁹ Kən etəm-iasol rəha mopael mın itəm təmatətul e nıkali Iesu, təmehm məmə təmimis min-nulan, kən in təmən məmə, “!Nipahrienən, suah u in Neti Uhgın pahrien!”

⁴⁰ Nipitan neen kəmoatətul isəu motasıpa moatehm. İlat neen u Meri Maktala, ne iahunin iti Jemes əkəku ne Joses, ne Salome.

⁴¹ İləhal kəmatəhalətəu-pən Iesu nian təmətatig Kalili, mətəhlasitu lan. İlat nipitan tepət kəmotər kan əpəh Jerusalem ilat Iesu.

Josep təmahluaig-in Iesu
(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56;
Jon 19:38-42)

⁴² Kən nian əh Iesu təmimis lan, in nian rəha nol əpen-əpenəən natimnat rəha Sapat, kən olawigin nian rəha Sapat, kəsolən wək lan. Tinehnaipən,

⁴³ Josep in etəm Aramatia tinuwa. In etənim kit rəha kaonsel itəm katisiai-in. In nikin təməht pik nərəməərəən rəha Uhgın. Kən təməsəginən muwın ima Pailat ikin matətapəh-in nıpəti Iesu.

⁴⁴ Nian Pailat təməto məmə Iesu tinimis rəkis, kən təmaut maun-in etəm-iasol rəha mopael mın matətapəh ron məmə, “?Katən pahrien məmə Iesu tinimis rəkis?”

⁴⁵ Məto etəm-iasol rəha mopael mın təmə, “Nıpahrienən, tinimis rəkis.” Pailat təməto nəghatən un kən megəhan-in-pən nıpəti Iesu kəm Josep.

⁴⁶ Kən Josep təmuwın mos-nəmtin nıməhan ruən kit muwa mıləs-iəhau Iesu e nig kəməluau malpın lan, mıləs muwın mələhəu-pən e nıpəg kəpiel u kinəmel rəkis məmə okol suwıt ikin. Kən məsəpəlpəlin-pən kəpiel asol kit mahtosig-in-pən nıpəg kəpiel un lan.

⁴⁷ Kən Meri Maktala ne iahunin iti Joses, ilau kəmuəplan ikin-u kəmələhəu-pən Iesu ikin.

16

Iesu tinəmegəh
e rəhan nimisən
(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12;
Jon 20:1-10)

¹ Nian rəha Sapat tinuwa minuwın rəkis, kən Meri Maktala ne iahunin itı Jemes, ne Salome kəməhalos-nəmtin nat pien-pien min u nəmiəwılat təwir məmə okəhalol-pən e nıpəti İesu.

² Laulaugin aɡın mit tinatər e Sante, pətan miləhal un kəmatəhaluwın e suwıt.

³ Nian kəmatəhaluwın e suatıp kən mətəhalən kəm iləhal min məmə, “? Karmə pah otasitu etəhal mahuin rəkis kəpiel asol əpəh e nıpəg kəpiel?”

⁴ Məto-inu kəpiel əh kəpiel asol. Məto nian kəməhaluwa iuəhkır, məhalətag-pən məhaləplan kınahuin rəkis kəpiel.

⁵ Kəməhaluwın imə e nıpəg kəpiel məhaləplan etəm aluə kit tatəpələh e rahləhal-matıp, tatuwın e kot əfəməh ruən kit, kən iləhal kəmahlaut pik ron.

⁶ Kən təmən-ipən kəm iləhal məmə, “Səhaləgin pikən. Natəhaleam-in İesu etəm Nasaret, etəm kəmətü-pər e nig kəməluau, məto in tikə u ikin-u roiu. In tinəmegəh rəkis e rəhan nımısən. Halehm-tu nəmeen u kəmələhəu-pən ikin.

⁷ Kən roiu onakəhaluwın məhalən-ipən kəm rəhan min netəmim məsəhalapəsən Pita, məmə in otaupən matuwın Kalili, kən onəkotuarisig-in motuwın motehm əh-ikin məmə inu tinəmən rəkis mihin ne kəm itəmat.”

⁸ Kəmahlaiu məhaliet e suwıt məhlagım, məto-inu kınəhaləgin pik matəhlasiəp. Kən məhaluwın məsəhalənən nat kit ne kəm netəmim məto-inu kınəhaləgin pik.

[Nəghatən rəha Mak təmol namnun ikin-u kən netəm pişin kotılpın ves 9 mətoarus-pən ves 20]

*Iesu tāmiet-pa
o Meri Maktala
(Mat 28:9-10; Jon 20:11-18)*

⁹ Nian Iesu tāmamegəh mīn e Sante laulaugin aḡin, kən maupən miet-pa o Meri Maktala, aupən tāməhg-iarəp narmin rat sepīn lan.

¹⁰ Kən Meri təmuwīn mən-īpən kəm rəhan mīn netəmim itəm kəmotan ilat mīn ilat aupən, məto nīkilat tītahmə pīk kən motasək.

¹¹ Məto nian kəmotəto məmə Iesu tīnəmegəh rəkis e rəhan nīmīsən, kən miet-pa o pətan əh, məto ilat kəməsotənən nīpahrienən lan.

*Iesu tāmiet-pa o rəhan etəmim mil kəiu
(Luk 24:13-35)*

¹² Uarisig, Iesu tāmiet-pa o etəmim mil kəiu kəmasīpən Jerusalem mətian e suatīp, məto e nian əh nīpətīn təmol pīsīn.

¹³ Kən ilau kəmiatəlig mīn mian muən-īpən kəm ilau mīn neen, məto ilat kəməsotən mīnən nīpahrienən elau.

*Iesu tāmiet-pa o
rəhan netəm lepīn
(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Wək
1:6-8)*

¹⁴ Kən uarisig, Iesu tāmiet-pa mīn o rəhan netəm lepīn nian kəmotagwən matəhai ilat məmə, “Itəmat nakəsotahatətəən lak, rəhatəmat-kapə tīkīs pīk.” Təməhai ilat məto-inu kəsotahatətəən e netəm kəmotəhm məmə tīnəmegəh rəkis e rəhan nīmīsən.

¹⁵ Kən mən-ipən kəm ilat məmə, “Otuwın motən-iarəp Namnusən Təwir kəm netəmim mın e nıtən mın rafın.

¹⁶ Etəm otəto Namnusən Təwir tahatətə lan kən mol baptais, Uhgın otosmegəh. Məto etəm təsahatətən lan, Uhgın otol nalpınən asol kəm in.

¹⁷ Kən netəm okotahatətə lak, Uhgın otol ilat kotol nat pıspıs mın. Okotəhg-iarəp narmin rat tepət e nərgək, kən motəghat e nəghatən ik pısın pısın mın.

¹⁸ İlat kotıtun naskəlımən sinek u tatus itəm, motıtun nənimən nat kətakonə lan, məto okol təsərəkinən ilat. İlat motıtun nələhəu-pənən nelmilat e netəm kotımıs kotəmegəh.”

Iesu tınər matuwın e neai
(Luk 24:50-53; Wək 1:9-11)

¹⁹ Kən nian İərəməərə İesu tınəghat rəkıs kəm rəhan mın netəmim, kən Uhgın tınos minuwın e neai, kən in tatəpələh e nıkalı Uhgın matıp, ikın rəha nəsanənən ne nısiııən.

²⁰ Kən rəhan mın netəmim kəmotiet motuwın motamnus-iarəp rəhan nəghatən əpəh ikın mın rafın. Kən İərəməərə tətəsıtu elat matol nəmtətin tepət. Kən nəmtətin mın əh koatol nəfigəmən məmə rəhalat nəghatən in nıpahrienən.

16:15: Wək 1:8   **16:16:** Wək 2:38   **16:17:** Wək 2:4; 8:7

16:18: Luk 10:19; Wək 28:3-6   **16:19:** Wək 1:9-11; 2:33-34

16:20: Wək 14:3; Hip 2:3-4

North Tanna New Testament
The New Testament in the North Tanna Language of
Vanuatu
Le Nouveau Testament dans la langue du Nord Tanna
de Vanuatu

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: North Tanna

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

46e9a2b5-26b8-5301-a079-623f3a20ef8b